

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการ
เรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND THE PROBLEM-SOLVING ABILITIES OF
LEARNING AREAS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE ON BUDDHISM

วิภาวดี เจริญวัฒนธรรม

การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการ
เรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND THE PROBLEM-SOLVING ABILITIES OF
LEARNING AREAS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE ON BUDDHISM
AMONG FIFTH-GRADE STUDENTS USING BIM AND THE CONVENTIONAL APPROACH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาดุลยภาพทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการ
เรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ของ

วริฏฐา เจียวัฒนนะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง)	(อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาดี)
..... ที่ปรึกษาร่วม	 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุราลีโนบล)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
ผู้วิจัย	วริฏฐา เจียวัฒนนะ
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย สุทธาสีโนบล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา สาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 42 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม และจับสลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM 2) แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบปกติ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา และ 4) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ผลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test (Independent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM มีค่าเฉลี่ย 21.57 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ย 18.90 โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM มีค่าเฉลี่ย 38.02 และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติมีค่าเฉลี่ย 31.55 โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการแก้ปัญหา, การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM, สาระพระพุทธศาสนา

Title	STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND THE PROBLEM-SOLVING ABILITIES OF LEARNING AREAS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE ON BUDDHISM AMONG FIFTH-GRADE STUDENTS USING BIM AND THE CONVENTIONAL APPROACH
Author	WARITTHA JIAWATANA
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Arethit Posrithong
Co Advisor	Kittichai Suthasinobol

The purposes of the research are as follows: (1) to compare the learning achievement of Prathom Suksa Five students on the subject of Buddhism, between BIM learning and traditional learning; (2) to compare the problem-solving abilities in Buddhism between BIM learning and traditional learning. The sample, selected by a cluster random sampling technique, consisted of two rooms and 42 Prathom Suksa Five students from Wat Khiankhet school in each room. The instruments used for gathering data consisted of the following: (1) BIM lesson plans; (2) traditional lesson plans; (3) a Buddhism achievement test; and (4) a problem-solving ability test. The data were analyzed by mean, standard deviation and a t-test (Independent Samples). The results of the study were as follows: (1) the analysis of the BIM learning achievement was 21.57 by mean and the analysis of traditional learning achievement was 18.90 by mean. The results of the hypothesis testing shows that the learning achievement of the students with BIM was higher than traditional learning with a significant difference at a level of .01; (2) the analysis of the problem-solving abilities of students in Buddhism in BIM learning was 38.02 by mean and the analysis of the problem-solving abilities of students in Buddhism in traditional learning was 31.55 by mean. The results of hypothesis testing showed that the problem-solving abilities of students in Buddhism in BIM was higher than the problem-solving abilities of the students in terms of Buddhism in traditional learning with a significant difference at a level of .01.

Keyword : ACHIEVEMENT, PROBLEM-SOLVING ABILITIES, BIM LEARNING, BUDDHISM

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถและความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาทิตย์ โพธิ์ศรีทองและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุทธาสีโนบล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำรวมถึงให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน อาจารย์ ดร.ไพรัช พิทักษ์สาธิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์ เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์อรรถา สุทธาสีโนบล พระมหาณรงคราช ปณิธานิธิ (ครองเชื้อ) ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร บุคลากร คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งทิวา แย้มรุ่ง และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา และขอบคุณเพื่อนสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (การประถมศึกษา) ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้กันด้วยดีเสมอมา

และที่สำคัญผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวของผู้วิจัย ที่สนับสนุนเงินทุนการศึกษาและผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ศึกษา ผลอันเลิศและประโยชน์สูงสุดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดาและมารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่วางรากฐานและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยมาถึงทุกวันนี้

วิภาส จัยวัฒน์

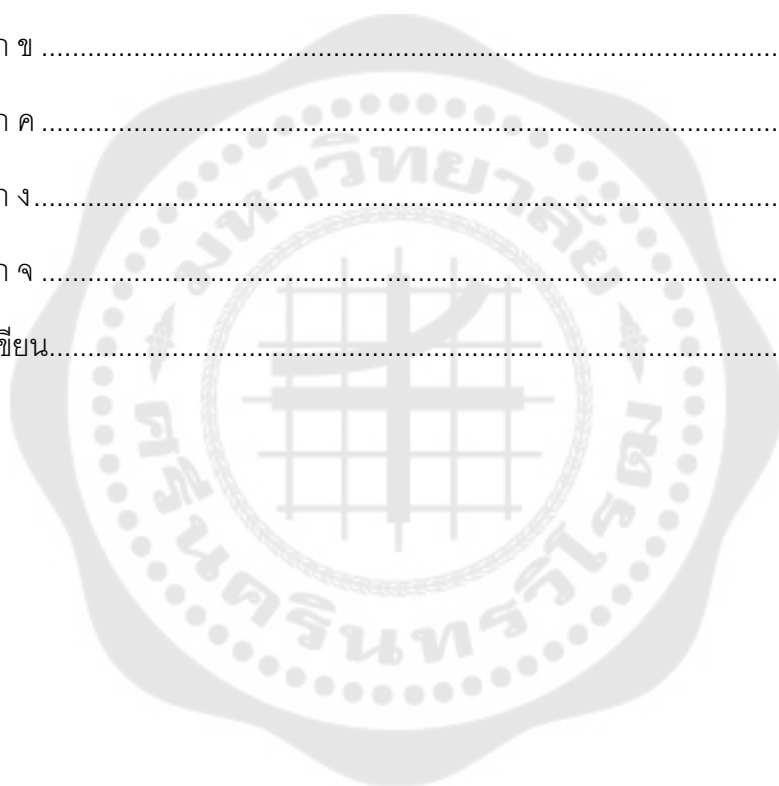
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	5
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	10
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM	13
2.1 พระพุทธศาสนากับการจัดการศึกษา	13
2.2 กระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธะ	14
2.3 ความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM.....	15
2.4 หลักธรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM.....	15
2.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM (Buddhism Instruction Model)	19
2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model	20
2.7 องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model ..	20
2.8 แนวทางการประเมินผลการจัดการสอนตามแบบ BIM	22
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model	22
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	23
3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	23
3.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	23
3.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	24
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา	27
4.1 ความหมายของปัญหา	27
4.2 ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา	27
4.3 ประเภทและลักษณะของความสามารถในการแก้ปัญหา.....	28
4.4 ความสำคัญของความสามารถในการแก้ปัญหา	29
4.5 ขั้นตอนในการแก้ปัญหา	30

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา	31
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	33
1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
1.1 ประชากร	33
1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	33
1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	33
1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	34
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
2.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM	36
2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา	37
2.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา	39
3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	42
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	47
ความมุ่งหมายของการวิจัย	47
สมมติฐานในการวิจัย	47
วิธีดำเนินการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล	49
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก	58
ภาคผนวก ข	60
ภาคผนวก ค	62
ภาคผนวก ง.....	69
ภาคผนวก จ	72
ประวัติผู้เขียน.....	92

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง.....	34
ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง.....	35
ตาราง 3 เกณฑ์การแปลความหมายความยากง่ายของแบบทดสอบ (p).....	38
ตาราง 4 เกณฑ์การแปลความหมายอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r)	38
ตาราง 5 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา : แบบทดสอบอัตนัย	40
ตาราง 6 เกณฑ์การแปลความหมายความยากง่ายของแบบทดสอบ (p).....	41
ตาราง 7 เกณฑ์การแปลความหมายอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r)	41
ตาราง 8 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอน แบบปกติ	45
ตาราง 9 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอน แบบปกติ	46
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนการสอนตาม แบบ BIMกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	63
ตาราง 11. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	65
ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	68

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา).....	70
ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของ แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)	71

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 7

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ (Buddhism Instruction Model). 19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs ซึ่งได้แก่ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (WRiting) คิดเลขเป็น (ARithmetics) Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Cross – cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Communications, Information & Media Literacy (2-3 ภาษา) (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & Media Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & Learning Self-reliance (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) Change (ทักษะการเปลี่ยนแปลง) (วิจารณ์ พานิช, 2556, น.16) ดังนั้นการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรต้องสร้างกิจกรรมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องส่งเสริมทักษะทุกด้านให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหา เพราะการแก้ปัญหา เป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564 จะเห็นได้ว่ามุ่งให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม นำความรู้และความสามารถไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาที่สำคัญและน่าเป็นห่วงไม่แพ้กัน คือ ปัญหาที่เด็กทำผิดกฎหมาย ได้แก่การทำร้ายร่างกายกัน การลักขโมยของ การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ซึ่งสาเหตุอาจเริ่มจากการถูกชักจูงจากเพื่อน การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2558)

จากที่กล่าวข้างต้นและสภาพปัญหาสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนไทยยังบกพร่องในเรื่องของการคิดการตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง ขาดการยับยั้งชั่งใจในการกระทำต่างๆ ขาดคุณธรรม จริยธรรมด้วย และเมื่อคุณธรรมจริยธรรมลดลงไป ก็จะทำให้ศาสนาพุทธเสื่อมถอยไปจากประเทศไทยเหมือนกัน ดังนั้นควรมุ่งส่งเสริมจัดการเรียนรู้วิธีที่สามารถพัฒนาความคิด และความสามารถในการแก้ปัญหาให้นักเรียน เพราะหากนักเรียนมีกระบวนการคิดที่สามารถแก้ปัญหาต่างๆในการดำเนินชีวิตได้ ปัญหาในสังคมก็จะลดน้อยลง และสังคมมีความน่าอยู่มากขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึง

ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคิดแก้ปัญหาได้ โดยใช้กระบวนการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ฝึกให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาในรูปแบบต่างๆ เช่น ให้เด็กวิเคราะห์จากบทความ ภาพสื่อต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนด โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความจริง ฝึกใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลายได้ (จินตนา ธนวิบูลย์ชัย, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับบรุนเนอร์ (Bruner, 1971, p.201) กล่าวว่า นักเรียนจะสามารถคิดแก้ปัญหาได้ ก็ต่อเมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการพบเจอปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ แล้วนำความรู้ความสามารถนั้นไปประยุกต์ใช้กับปัญหาในสถานการณ์ใหม่

ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับวิชาพระพุทธศาสนา เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรม และนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ แต่ปัจจุบันการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการบรรยาย การสอนส่วนใหญ่จะสอนโดยใช้ตำราและเน้นการท่องจำ ขาดการนำเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ มาจัดการเรียนรู้ และมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา ขาดการคิดแก้ปัญหาในการนำหลักธรรมที่มีคุณค่าไปใช้ในการดำเนินชีวิต (เบญจวรรณ ภูตินันท์, 2560, น.3) กล่าวว่า การสอนสาระพระพุทธศาสนายังพบปัญหาต่างๆ มากมาย เนื่องจากเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระกว้าง เช่น ประวัติศาสตร์ของแต่ละศาสนา หลักธรรมของแต่ละศาสนา จึงทำให้การเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย เพราะฉะนั้นจะใช้วิชาพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นได้ยาก ในปัจจุบันมีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสาระพระพุทธศาสนาหลายวิธี วิธีที่เหมาะสมกับสาระพระพุทธศาสนา คือ พุทธวิธี เพราะเกี่ยวข้องกับหลักคำสอน ข้อคิดของพระพุทธเจ้ามาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่การจัดการศึกษาไม่ได้จัดเพียงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้เพียงอย่างเดียว ควรจัดให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้าน

นอกจากนี้ นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) (กมลาค ภูวนาธิพงค์, 2558) ได้เปิดเผยว่า การจัดการเรียนสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาหรือในโรงเรียนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง แม้ว่าวิชาพระพุทธศาสนาได้ปรากฏอยู่ในเนื้อหาสาระหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังประสบความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพราะวิธีสอนส่วนใหญ่มุ่งสอนเนื้อหาสาระตามแบบเรียนมากกว่า

การสอนให้รู้ถึงแก่นของพระพุทธศาสนา นักเรียนไม่สามารถจดจำเนื้อหาสาระได้ทั้งหมด ขาดการคิดวิเคราะห์ และไม่สามารถนำหลักธรรมไปสู่การปฏิบัติได้ และยังพบปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าใจเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนที่เข้าใจง่ายที่เหมาะสมกับนักเรียน ทศนคติของนักเรียนที่ไม่สนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร จึงส่งผลให้การสอนในโรงเรียนได้ผลน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ลดน้อยลง เด็กไม่สามารถนำหลักธรรมไปสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยและเพื่อนครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานีพบว่า จากการรายงานคะแนนของนักเรียนวิชาสังคมศึกษา สาระพระพุทธศาสนา นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ซึ่งนักเรียนทำได้เพียงร้อยละ 70.59 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 9.41 และจากการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สาระพระพุทธศาสนา เป็นสาระการเรียนรู้ที่ต้องได้รับการปรับปรุงมากที่สุด เนื่องจาก ผู้เรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องพระพุทธศาสนา ดังนั้นครูผู้สอนในวิชาพระพุทธศาสนา ควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ เลือกใช้วิธีสอนที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักธรรมได้

ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่างๆได้และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม คือการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM (Buddhist Instruction Model) หรือการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ เป็นการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะของการเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยเหตุผล และมุ่งมั่นสืบสาวราวเรื่องให้ถึงต้นตอของปัญหาด้วยตนเองตามความจริง (กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2559) และยังเป็นวิธีสอนที่คล้ายกับวิธีสอนแบบพุทธวิธี คือเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยการนำหลักธรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา มาพัฒนาเป็นรูปแบบการสอน โดยจัดขั้นตอนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่1 ขั้นสร้างศรัทธา ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดี ใช้เสียงนุ่มนวล จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเนื้อหา กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นถึงคุณประโยชน์ของเรื่องที่เรียน เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมปรัตติยธรรม (กัลยาณมิตร) คือผู้เรียนมีความรู้สึกมั่นคง อ่อนน้อมจิตใจทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว เกิดความศรัทธา เคารพเชื่อฟังครูผู้สอน ขั้นที่2 ขั้นปัญญาอุคคิธรรม เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเรียน เตรียมกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมอิทธิบาท 4 คือผู้เรียนช่วยกันใช้ปัญญา หาวิธีการหรือข้อตกลงที่จะทำให้การเรียนในชั่วโมงนั้นประสบความสำเร็จได้ ขั้นที่3 ขั้นพัฒนาปัญญา ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดโดยแบบ

คาย (โยนิโสมนสิการ) ใช้ความคิดตามหลักความเป็นจริง หลักอริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อฝึกการแก้ปัญหา ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่4 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ผู้เรียนแก้ไขพัฒนางานให้ดีขึ้น นำความคิดรวบยอดไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา เป็นการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมภาวนา 4 คือผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม โดยการทำชิ้นงาน ผลงานต่างๆ และขั้นที่5 ขั้นสรุปและประเมินผล ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอผลงานของตนเอง ผลงานของกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ จัดแสดงผลงานที่ได้จากการเรียน ซึ่งเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมปรัตติยาสะ (กัลยาณมิตร) โยนิโสมนสิการ อิทธิบาท 4 คือผู้เรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ ได้ใช้กระบวนการคิดตามความเป็นจริง ทำให้การเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับหลักธรรม นำหลักธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติ ดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง โดยผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมผู้เรียนปฏิบัติพฤติกรรมทางด้านศีล มีวินัย สร้างสมาธิพัฒนาจิตใจให้มีคุณภาพ และใช้ปัญญาความรู้ที่มีในการคิดแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ในทางที่เหมาะสมกับผู้เรียน และให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาพระพุทธศาสนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางและแผนการสอนสาระพระพุทธศาสนาโดยใช้วิธีการสอนแบบ BIM สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ผู้สอนสาระพระพุทธศาสนาสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในสาระพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 261 คน ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากจำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนห้องละ 42 คน จากนั้นจับสลากอีกครั้งเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวนห้องละ 42 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง ทำการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 ชั่วโมง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 14 ชั่วโมง และทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) 1 ชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดจากสาระพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ทั้งหมด 14 ชั่วโมง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบ BIM

ตัวแปรตาม คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา
2. ความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบ BIM

การจัดการเรียนการสอนแบบ BIM หมายถึง Buddhist Instruction Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาการแก้ปัญหา และพัฒนาตนเองในทุกด้าน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ที่ปรับปรุงมาจากการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน BUDDHIST INSTRUCTION MODEL (กิตติชัย สุทธิโนบล, 2559, น.71-72) ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างศรัทธา คือ ผู้สอนเตรียมบุคลิกภาพที่เป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน โดยการใช้เสียงนุ่มนวล ไพเราะ สนทนาซักถามผู้เรียนในการนำเข้าสู่บทเรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียน ซึ่งประกอบด้วย การเล่นเกมตอบคำถามผ่านแอปพลิเคชันKahoot! ร้องเพลง สวดมนต์ไหว้พระอาราธนาศีล 5 นั่งสมาธิ โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นปัญญาอุคคิธรรม คือ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหลักการ กฎเกณฑ์ในห้องเรียน เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งกลุ่มผู้เรียนจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การถามคำถาม เล่นเกม การแบ่งกลุ่ม นำเสนอกฎเกณฑ์ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาปัญญา คือ ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียน ใช้กระบวนการคิดโดยแบบคาย (โยนิโสมนสิการ) เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การค้นคว้า ข้อมูลจากสื่อ IT คลิปวิดีโอ แอปพลิเคชันต่างๆ การทดลอง โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งการนำเสนอผลงานจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ คือ ผู้เรียนได้ปรับปรุงพัฒนางานเป็นความคิดรวบยอด เพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในเหตุการณ์ที่พบเจอได้ ซึ่งประกอบด้วย การถามคำถาม การจัดทำแผนพับ แผนความคิด ทำแฟ้มผลงาน การวาดภาพ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล คือ ผู้สอนส่งเสริมผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้คะแนนงานของตนเองและของเพื่อน ซึ่งประกอบด้วย การร้องเพลงสรุปบทเรียน ประเมินชิ้นงาน ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประเมินผลงานตนเองและของผู้อื่น สรุปเนื้อหาความรู้ที่เรียน จัดแสดงผลงาน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนของวิชาสังคมศึกษา สาระพระพุทธศาสนา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบ 4 ตัวเลือก

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหา วิเคราะห์สาเหตุปัญหา เสนอวิธีการแก้ปัญหาและประเมินผลการแก้ปัญหาได้ ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติตามคู่มือครูที่ครูผู้สอนใช้ในกลุ่มควบคุม ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นกิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนสร้างความสนใจในบทเรียนที่จะเรียน และทบทวนความรู้เดิม โดยใช้การตั้งคำถาม หรือเล่นเกม

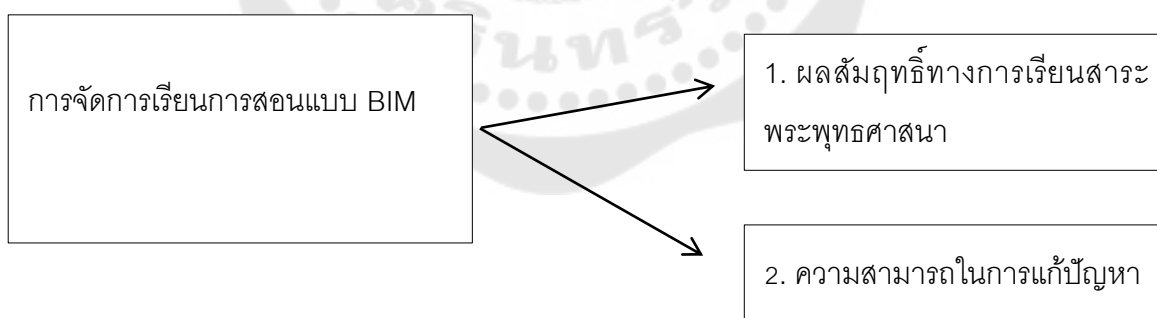
ขั้นกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนสอนตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยใช้สื่อการสอนต่างๆ เช่น วีดิโอ แหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นกิจกรรมรวบยอด ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้จากบทเรียนในคาบเวลานั้น เช่น การถามคำถาม นำเสนอความรู้หน้าชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีความสามารถในการแก้ปัญหา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.132-133) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเป็นคนดี โดยกำหนดไว้ 5 สาระการเรียนรู้ดังนี้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

1.2 สาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุถึงเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระวิชาพระพุทธศาสนานั้น ได้จัด สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.1-25)

1.2.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรม ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

1.2.2 ตัวชี้วัด

ผู้วิจัย ได้ศึกษาตัวชี้วัด ของสภาระพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธรูปหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจสำคัญหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/3 เห็นคุณค่า และประพฤติตนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/4 อธิบายองค์ประกอบและความสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและหลักกรรมโอวาท 3 ในพระพุทธรูปหรือหลักกรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตาที่มีสติที่เป็น พื้นฐานของสมาธิในพระพุทธรูป หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่ กำหนด

มาตรฐาน ส 1.1 ป.5/7 ปฏิบัติตนตามหลักกรรมของศาสนาที่ตนนับ ถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ส 1.2 ป.5/1 จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง

มาตรฐาน ส 1.2 ป.5/2 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวัน สำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

มาตรฐาน ส 1.2 ป.5/3 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่ กำหนด

1.2.3 คำอธิบายกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ศึกษา วิเคราะห์พระพุทธ เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา ได้แก่ เอกลักษณะทางพระพุทธศาสนา รากฐานทางวัฒนธรรม พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย (การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาจิตใจ) พุทธประวัติ ได้แก่ สรูปพุทธประวัติ โปรดพระพุทธมารดา

ศึกษา วิเคราะห์พระธรรม เกี่ยวกับพระไตรปิฎก ได้แก่ องค์ประกอบของพระไตรปิฎก ความสำคัญของพระไตรปิฎก หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระรัตนตรัย (ศรัทธา 4 พุทธจริยา 3 หลักกรรม อริยสัจ 4) ไตรสิกขา โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว : เบญจศีล อบายมุข 4 การทำความดี: เบญจธรรม บุญกิริยาวัตถุ 3 อคติ 4 อิทธิบาท 4 ความกตัญญูทศเวที ต่อพระพุทธศาสนา มงคล 38: ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การงาน ไม่คั่งค้าง ความอดทน) การทำจิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ ศาสนสุภาสิต การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ได้แก่ การปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาตนเอง การปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ศึกษา วิเคราะห์พระสงฆ์ เกี่ยวกับ พุทธสาวก ได้แก่ พระโสดาโกปิวิสะ ชาวพุทธตัวอย่าง ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) อาจารย์เสถียร โพธิ์นันทะ

ศึกษา วิเคราะห์การปฏิบัติตนที่ดี เกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ ได้แก่ การจัดพิธีกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา มรรยาธชาวพุทธ ได้แก่ การกราบ การไหว้ ศาสนพิธี ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ประกอบศาสนพิธี พิธีถวายสังฆทาน พิธีทำบุญงานมงคล ประโยชน์ของการเข้าร่วมศาสนพิธีหรือกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการ และการเจริญปัญญา ได้แก่ ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา การสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา การฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ การฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึกการฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมดีงาม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข (สุระ ดามาพงษ์, 2553)

1.2.4 เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้

พระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการเรียนการสอนตามแบบ BIM จำนวน 14 แผน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาดังนี้ 1) เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนา 2) เรื่องพุทธประวัติ : ตั้งแต่ประสูติ-เสด็จออกผนวช 3) เรื่องพุทธประวัติ : ตรัสรู้-ปรินิพพาน 4) เรื่องพระไตรปิฎก 5) เรื่องพระรัตนตรัย 6) เรื่องไตรสิกขา 7) เรื่องโอวาท 3 8) เรื่องการสวดมนต์ไหว้พระ 9) เรื่องการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนา 10) เรื่องพุทธศาสนสุภาษิต 11) เรื่องหน้าที่ชาวพุทธ 12) เรื่องพิธีถวายสังฆทาน 13) เรื่องกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 14) เรื่องมรยาตชาวพุทธ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM

2.1 พระพุทธศาสนากับการจัดการศึกษา

พระธรรมนูญ (2546, น.103-105) ได้กล่าวถึง การจัดหลักสูตรการศึกษาให้คนไทย ส่วนใหญ่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนา ด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. คนไทยส่วนใหญ่ ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักศาสนาพุทธ
2. คนในสังคมไทย ควรเรียนรู้สถาบันพระพุทธศาสนา ในฐานะศาสนาประจำชาติ
3. สังคมไทยอาศัยพระพุทธศาสนา นำหลักธรรม จริยธรรมต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาการอยู่ร่วมกันของคนในชาติ

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก (2545, น.29) ได้ให้ความหมายของการศึกษาแนวพุทธศาสนาไว้คือ ไตรสิกขานำพาผู้ศึกษาให้รู้ทันโลกและชีวิต จะนำผู้ศึกษาให้เป็นคนเก่งที่โลก ต้องการ 5 ประการ คือ

1. เก่งงาน
2. เก่งคน
3. เก่งดี
4. เก่งคิด
5. เก่งดำเนินชีวิต

เก่งดำเนินชีวิต คือ จุดประสงค์ของการศึกษา คนเก่งดำเนินชีวิตต้องเข้าใจคนอื่น ต้องเห็นใจคนอื่น ต้องมีความจริงใจต่อผู้อื่น ต้องเอาใจผู้อื่นมาใส่ใจตน จะเห็นได้ว่าคนเก่งในการดำเนินชีวิตทั้งชีวิตของเขา มีแต่คนอื่น ตัวของเขาเป็นผู้ให้ เป็นผู้เสียสละ เมื่อให้หมด สละหมด ในที่สุดจะได้มาทั้งหมด คือน้ำใจจากปวงชนได้ความรักจากปวงชน ได้ความภาคภูมิใจ ชั่วนี้รันดร์

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542, น.8) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ไว้ว่า การเรียนรู้คือ การนำ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัส ให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งเล่า จนเกิดความรู้ การโต้ตอบ ผูกพัน โดยกัลยาณมิตรจนเห็นผล เกิดความดี ความสามารถ ความสุข ความพอเหมาะพอสมควร และได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการศึกษาตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาว่า ครอบคลุมขั้นตอนและองค์แห่งความรู้แจ้ง 3 ประการ คือ

1. ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมเป็นอย่างดี
2. ดำรงตนในกุศลกรรมบถ 10 เป็นอย่างกลาง
3. ฟอกจิตของคนให้บริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการศึกษาตามแนวพุทธศาสนามีความสำคัญเป็นพื้นฐานวัฒนธรรมไทย ช่วยพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง และเป็นการพัฒนาที่ได้ผลอย่างยิ่ง

2.2 กระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธะ

พระไพศาล วิสาโล (2544, น.13-17) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ หมายถึง ความเจริญแห่งปัญญา กล่าวคือ กระบวนการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้ ได้แก่ การเสวนาสัตบุรุษ และการฟังสังฆธรรม 2) การคิด ได้แก่ โยนิโสมนสิการ และ 3) การปฏิบัติ ได้แก่ ธรรมานุธรรมปฏิบัติ

วรวิทย์ วศินสรกร (2552, น.73) กล่าวว่า การเรียนรู้แนวพุทธ เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้คนฉลาดลึกซึ้ง เห็นความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2552, น.23) การจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ หมายถึง การฝึกฝนและปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดึงมาทั้งโดยตนเองและโดยกัลยาณมิตร อันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กิตติชัย สุทธาสิโนบล (2559, น.71) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธะไว้ ดังนี้

1. ขั้นสร้างศรัทธา
2. ขั้นปัญญาวุฒิธรรม
3. ขั้นพัฒนาปัญญา

4. ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้

5. ขั้นสรุปและประเมินผล

จากความหมายของกระบวนการเรียนรู้แบบพุทธข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจตนเอง ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เห็นความสำคัญของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับชีวิต และส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น โดยการฝึกฝนทางด้าน ศีล สมาธิ และปัญญา

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ ดร.กิตติชัย สุทธิสินบิล คือ 1) ขั้นสร้างศรัทธา 2) ขั้นปัญญาอุคคิธรรม 3) ขั้นพัฒนาปัญญา 4) ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ 5) ขั้นสรุปและประเมินผล มาใช้ในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM

การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM หรือ Buddhism Instruction Model หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองในทุกด้าน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างศรัทธา
2. ขั้นปัญญาอุคคิธรรม
3. ขั้นพัฒนาปัญญา
4. ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้
5. ขั้นสรุปและประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำกระบวนการเรียนรู้แบบ Buddhism Instruction Model ทั้ง 5 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการสอนของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

2.4 หลักธรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM

การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM หรือ Buddhism Instruction Model เป็นการนำหลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา จำนวน 7 หลักธรรม มาเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธ ซึ่งได้แก่ ปโรโตโมสะ (กัลยาณมิตร) หลักโยนิโสมนสิการ หลักไตรสิกขา หลักอริยสัจ 4 หลักอิทธิบาท 4 หลักพรหมวิหาร 4 และหลักภาวนา 4 ซึ่งหลักธรรมดังกล่าวมีดังนี้ (กิตติชัย สุทธิสินบิล, 2559, น.72-83)

1. โปรโตโมสะ (กัลยาณมิตร)

โปรโตโมสะ คือ การได้รับการอบรมสั่งสอน ชี้นำ หรือศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้อง กัลยาณมิตร คือ การที่คนในสังคมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติ 7 ประการ

- 1) ปิโย น่ารัก คือ ครูผู้สอนให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากเข้าไปปรึกษา
- 2) ครู น่าเคารพ คือ ผู้สอนประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและเป็นที่พึ่งพาได้
- 3) ภาวนานิโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง คือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถจริง ผึกฝนหาความรู้อยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนกล่าวถึงด้วยความภาคภูมิใจ
- 4) วัตตา พูดในเรื่องที่ควรพูด คือ ผู้สอนชี้แนะแนวทางที่ดี ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน
- 5) วจนักขโม อุดหนุนต่อการถาม คือ ผู้สอนสามารถตอบคำถามของผู้เรียนได้ตลอดเวลา
- 6) คัมภีร์ญจะ กระดัง กัดตา สอนเรื่องยากได้ คือ ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาที่ยาก เป็นเรื่องที่ย่อย
- 7) โน จัญฐานะ นิโยชะเย ห้ามทำสิ่งที่ไม่ดี คือ ผู้สอนห้ามแนะนำให้ทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม

หลักกัลยาณมิตร คือ การที่ครูผู้สอนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเคารพนับถือ เชื่อใจ นำไปเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. หลักโยนิโสมนสิการ

พระธรรมปิฎก (2546, น.699-670) ได้กล่าวถึง โยนิโสมนสิการ หมายถึง การทำใจโดยแยบคาย ซึ่งเป็นหลักของการคิดที่ทำให้คนรู้จักพิจารณา แยกแยะสิ่งต่างๆตามหลักของความจริง ไม่เอาความรู้สึกอุปทานของตนเองเข้าไปจับ ในที่สุดก็จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้

โยนิโสมนสิการ คือ การสร้างปัญญาโดยการคิดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ (พระธรรมปิฎก, 2546, น.670-671) 1. อุบายมนสิการ คือ การคิดให้ถูกต้องเข้าถึงแก่นแท้ของความจริง 2. ปณมณสิการ คือ การคิดตามหลักเหตุผล มีระเบียบจนเข้าถึง

แนวทางที่ถูกต้อง 3. การถนอมสติการ คือ การคิดอย่างมีเหตุผล จากสาเหตุของเรื่องต่างๆ 4. อุป
ปาทมนสิการ คือ การคิดเร้ากุศล คิดทำแต่สิ่งดีๆ มีสติในการคิด

พระธรรมปิฎก (2546) ได้อธิบายความหมายวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการไว้ว่า
เป็นการฝึกใช้ความคิดที่จะทำให้ทุกคนช่วยตนเองได้จนถึงจุดหมายของพุทธธรรมอย่างแท้จริง
สามารถประมวลเป็นแบบใหญ่ๆ ได้ 10 วิธี ดังนี้ 1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบ
แยกแยะส่วนประกอบ 3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ 4. วิธีคิดแบบอริยสัจ 5. วิธีคิดแบบอรรถธรรม
สัมพันธ์ 6. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก 7. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 8. วิธีคิดแบบ
อุปมาอุปไมยเร้าคุณธรรม 9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน 10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท

3. ไตรสิกขา

คือ หลักในการพัฒนาชีวิตให้ประสบความสำเร็จ โดยการปฏิบัติ 8 ประการ
ได้แก่ 1.การมองสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง 2. ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น 3. พุทความจริง ไม่โกหก 4.
ทำแต่สิ่งที่ดีถูกต้อง ไม่ทำร้ายผู้อื่น 5. ประกอบอาชีพสุจริต 6. พยายามสร้างสรรค์ในทางที่ชอบธรรม
7. มีสติอยู่กับตัวเองเสมอ 8. มีสมาธิควบคุมอารมณ์ตนเองได้เสมอ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.
ปยุตฺโต, 2549, น.11-14) ไตรสิกขา ประกอบด้วย อริยศีลสิกขา (ศีล) คือ การรักษากาย วาจา ความ
ประพฤติให้เป็นปกติ อริยจิตตสิกขา (สมาธิ) คือ การมีสมาธิ ทำจิตใจให้แน่วแน่มั่นคง อริยปัญญา
สิกขา (ปัญญา) คือ การฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ อยู่เสมอ

4. หลักอริยสัจ 4

คือ หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง หรือเรียกว่า หลัก
ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการดังนี้ 1) ทุกข์ หมายถึง สภาพที่ทนได้ยาก สภาพที่บีบคั้น ความไม่
สบายกาย ไม่สบายใจ 2) สมุทัย หมายถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ คือ ความอยากได้ อยากมี
ในสิ่งต่างๆ 3) นิโรธ หมายถึง การดับปัญหาต่างๆ และสามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ 4) มรรค
หมายถึง ข้อปฏิบัติเพื่อที่จะให้ถึงความดับทุกข์ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งสิ้น 8 ประการ ได้แก่ ความ
เห็นชอบ ความดำริชอบ การเจรจาชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ความ
ระลึกรู้ชอบ และการตั้งมั่นชอบ

5. หลักอิทธิบาท 4

คือ ข้อปฏิบัติที่จะทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ พอใจใน
หน้าที่ของตนเอง 2) วิริยะ คือ ความพากเพียร ความขยัน ไม่กลัวความลำบาก 3) จิตตะ คือ ความ
ไม่ท้อถอย ความเอาใจใส่ดูแลหน้าที่การงานของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย 4) วิมังสา คือ การ
ใช้ปัญญา ความคิดแก้ไขปัญหาอย่างถ่องแท้

6. พรหมวิหาร 4

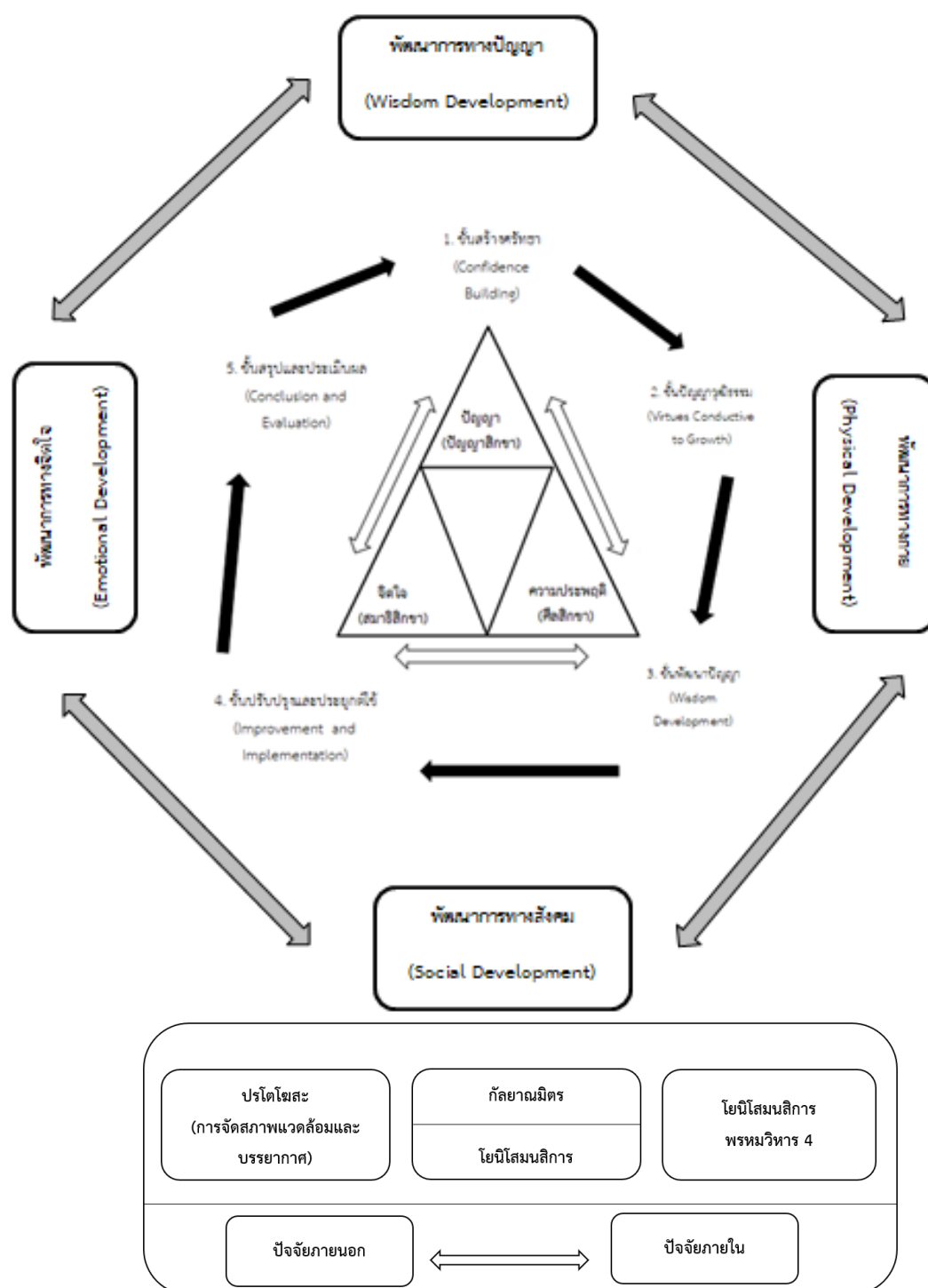
คือ หลักธรรมที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ได้แก่ 1) เมตตา การอยากให้ผู้อื่นพบความสุข 2) กรุณา ความสงสาร คือ การช่วยผู้อื่นไม่ให้มีความทุกข์ 3) มุทิตา ความยินดี คือ การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี 4) อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ การเข้าใจกฎแห่งกรรม ว่าใครทำความดีก็จะได้รับผลดี ใครทำชั่วก็จะได้รับสิ่งที่ไม่ดี

7. ภาวนา 4

คือ หลักการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ 1) กายภาวนา คือ การพัฒนากายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งแวดล้อมภายนอก การทำสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ 2) ศีลภาวนา คือ การพัฒนาความประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น 3) จิตตภาวนา คือ การฝึกฝนอบรม พัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีความเบิกบานผ่องใส 4) ปัญญาภาวนา คือ การฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ มองสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง แก้ไขปัญหาโดยใช้ปัญญา

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM จะต้องนำหลักธรรมทั้ง 7 หลักธรรม มาใช้ในขั้นตอนการสอนในแต่ละชั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองในทุกด้านอย่างมีความสุข

2.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM (Buddhism Instruction Model)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ (Buddhism Instruction Model)

ที่มา : (กิตติชัย สุทธิสินโนบล, 2559, น.119)

2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างศรัทธา ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่เป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน โดยการใช้เสียงนุ่มนวล ไพเราะ สนทนาซักถามผู้เรียนในการนำเข้าสู่บทเรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียน ซึ่งประกอบด้วย การเล่นเกมตอบคำถามผ่านแอปพลิเคชัน Kahoot! ร้องเพลง สวดมนต์ไหว้พระอาราธนาศีล 5 นั่งสมาธิ โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ (ปรโตโมสะ) กัลยาณมิตร

ขั้นที่ 2 ขั้นปัญญาอุคคิธรรม ผู้สอนกับผู้เรียนกำหนดหลักการ กฎเกณฑ์ในห้องเรียน เตรียมกิจกรรมการเรียน แบ่งกลุ่มผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การถามคำถาม เล่นเกม การแบ่งกลุ่ม นำเสนอกฎเกณฑ์ในการเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาปัญญา ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียน ใช้กระบวนการคิดโดยแยกคาย (โยนิโสมนสิการ) เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การค้นคว้าข้อมูลจากสื่อ IT คลิปวิดีโอ แอปพลิเคชันต่างๆ การทดลอง สืบเสาะหาความรู้ โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งการนำเสนอผลงานจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ผู้เรียนได้แก้ไขปรับปรุงงานเป็นความคิดรวบยอด เพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในเหตุการณ์ที่พบเจอได้ ซึ่งประกอบด้วย การถามคำถาม การทำแผนพับ แผนที่ความคิด ทำแฟ้มผลงาน การวาดภาพ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้คะแนนงานของผู้เรียนเองและของเพื่อน ซึ่งประกอบด้วย การร้องเพลงสรุปบทเรียน ประเมินชิ้นงาน ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ สรุปเนื้อหาความรู้ที่เรียน (กิตติชัย สุธาธิโนบล, 2559, น.71-72)

2.7 องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ คือ 1) ผังวิเคราะห์เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อแผน ระดับชั้น ระยะเวลาการสอน 3) มาตรฐานการเรียนรู้ 4) ตัวชี้วัด 5) สาระสำคัญ 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) สาระการเรียนรู้ 8) กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล

รายละเอียดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ Buddhism Instruction Model มีดังนี้

1. ผังวิเคราะห์เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ส่วนของการแยกแยะเนื้อหาสาระในหน่วยต่างๆ ว่ามีหน่วยย่อยและเนื้อหาอะไรบ้าง ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้สามารถมองเห็น

ภาพรวม ของเนื้อหาต่างๆ อย่างชัดเจน ไม่หลงประเด็น ซึ่งเป็นแนวทางให้กับครูยึดไว้เป็นหลักในการเรียนการสอน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจบการศึกษา

3. ตัวชี้วัด คือ สิ่งที่เป็นความรู้ สิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ (ทักษะกระบวนการ)เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมประจำตนที่คงทนถาวร

4. สาระสำคัญ คือ แนวความคิดรวบยอดที่นำมาสร้างความคิด ให้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ ส่วนที่แสดงสมรรถภาพหรือผลของการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพุทธ

6. สาระการเรียนรู้ คือ องค์ความรู้ที่กำหนดให้เรียน โดยอาศัยพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นตัวกำหนดได้

7. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนโดยการนำความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่จะเรียนมาเชื่อมโยงกับหลักธรรม ตามขั้นตอนการสอนตามแบบ BIM

8. สื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น และเป็นส่วนที่แสดงถึงแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งสำหรับผู้สอนและผู้เรียน โดยอาจเป็นสถานที่ บุคคล เอกสาร Website บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

9. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่มุ่งให้ครูได้ศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ โดยสังเกตพฤติกรรม และการตรวจสอบผลงานของผู้เรียน

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นการเขียนเหตุการณ์ในขณะทำการสอนเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนต่อไป

11. ข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ผู้สอนตระหนักว่าต้องเตรียมการอะไรก่อนดำเนินการสอน ขณะสอนต้องกระทำหรือเฝ้าระวังสิ่งใดและเมื่อสอนเสร็จต้องดำเนินการอย่างไร พร้อมทั้งระบุทางเลือกต่างๆ หรือข้อจำกัดหรือข้อพึงระวังข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนา ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model ตามแนวคิดของ ดร.กิตติชัย สุทธิสินบล ชำต้น

2.8 แนวทางการประเมินผลการจัดการสอนตามแบบ BIM

คือ การวัดและประเมินผลที่ผู้สอนต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปกติและสม่ำเสมอ โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ซึ่งผู้สอนอาจเป็นผู้ประเมินเอง ผู้เรียนและเพื่อนประเมินกันเอง หรืออาจให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน (กิตติชัย สุธาสีโนบล, 2559, น.151-152)

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

- 1.1 ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขณะปฏิบัติกิจกรรม
- 1.2 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด
- 1.3 สังเกตสิ่งต่างๆรอบตัว
- 1.4 ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสม

2. พัฒนาการด้านทักษะทางสังคม ได้แก่

- 2.1 ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เกิดการสร้างสรรค์
- 2.2 มีระเบียบวินัย เข้าเรียนตรงตามเวลา
- 2.3 ทำงานเสร็จทันตามกำหนด

3. พัฒนาการด้านจิตใจ ได้แก่

- 3.1 ด้านคุณภาพจิต ได้แก่ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น
- 3.2 ด้านสมรรถภาพจิต ได้แก่ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน
- 3.3 ด้านสุขภาพจิต ได้แก่ อารมณ์ดี มีความสุขขณะที่เรียน

4. พัฒนาการด้านปัญญา เป็นการวัดที่ได้จากการทดสอบโดยใช้ข้อสอบแบบ

ต่างๆ

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Buddhism Instruction Model

พระมหาวิระพงษ์ สิงห์ครุฑ (2557, น.98-101) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลังจากการเรียนสาระพระพุทธศาสนา ด้วยวิธีพุทธะ นักเรียนได้คะแนนมากกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า วิธีพุทธะส่งผลให้การเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนสูงขึ้น

สัจญญาพร เลิงขุนทด (2557, น.96-101) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบพุทธะกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนสาระประวัติศาสตร์โดยการจัดการ

เรียนรู้แบบพุทธรูป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และทักษะทางสังคม สูงกว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนสาระประวัติศาสตร์โดยวิธีปกติ

งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธรูป จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อวิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีทักษะทางสังคมที่สูงขึ้นอีกด้วย ดังนั้นการนำหลักธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด Good (1973, p.6-7) หมายถึง การเข้าถึงความรู้ อันเกิดจากพัฒนาการทางทักษะการเรียนรู้ เป็นผลคะแนน จากการพิจารณาคะแนนสอบ หรือจากคะแนนที่ครูมอบหมายให้

ไพศาล หวังพานิช (2533, น.209) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความรู้ของแต่ละคน ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการได้รับความรู้ โดยผ่านการวัดผลสัมฤทธิ์

ภพ เลหาะไพบูลย์ (2537, น.295) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ก่อนที่จะมีการเรียนรู้

สิริวรรณ ตะรุสานนท์ (2542, น.8) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ พิจารณาจากผลคะแนนที่สร้างขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านสติปัญญา

(ศักดิ์ชัย จันทะแสง, 2550) หมายถึง ความสามารถในด้านความรู้และทักษะทางการเรียน โดยปกติจะพิจารณาจากคะแนนสอบหรือ ผลงานที่ครูกำหนดให้ทำหรือทั้งสองอย่าง

จากข้างต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถวัดได้ เป็นคะแนนหรือพฤติกรรม ในด้านต่างๆของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบต่างๆ

3.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ที่แบ่งประเภทของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2546, น.28) จำแนกได้ดังนี้

1. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน เปรียบเทียบกับเป้าหมายว่า ได้ระดับตามความต้องการหรือไม่

2. การวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน เปรียบเทียบกับนักเรียน เพื่อสรุปผลการเรียน

การจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนจำเป็นต้องมีการวัดผลและประเมินผลทางการเรียน เพราะสามารถทำให้ผู้สอนหรือตัวผู้เรียนทราบถึงผลการเรียนของตนเองหรือของศิษย์ได้

บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.56-57) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) หมายถึง การวัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) 2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการเปรียบเทียบหรือตัดสินผลจากเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการตัดสินผลการเรียนโดยการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนภายในกลุ่ม

3.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.65-74) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงกลุ่มดำเนินตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาที่จะสร้างแบบทดสอบ
2. กำหนดรูปแบบของคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ
3. เขียนข้อสอบ
4. ตรวจทานข้อสอบ หลังจากพิจารณาทบทวนแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและเนื้อหาสาระพิจารณาข้อบกพร่อง
5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง นำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทดสอบจริง
7. พิมพ์แบบทดสอบจริง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบอ้างอิงเกณฑ์ มีวิธีการดำเนิน
ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา
2. กำหนดพฤติกรรมที่จะออกสอบ
3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ
4. เขียนข้อสอบ ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. ตรวจสอบข้อสอบเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

ยิ่งขึ้น

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ ถ้ามีข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง
9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, น.31-32) ให้ความหมายของ ลักษณะของแบบทดสอบ

ที่ดีไว้ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ลักษณะของแบบทดสอบนั้นให้ผลการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถวัดเนื้อหา ครบถ้วนครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงตามทฤษฎีของสิ่งที่วัดครั้งนั้น

1.3 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบ ที่สามารถวัดได้ตามสภาพที่แท้จริงของบุคคล

2. ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบที่สามารถวัดแล้วได้ผลคงเดิม ไม่ว่าจะนำมาใช้วัดกี่ครั้งก็ตาม

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง แบบทดสอบที่อ่านแล้ว สามารถเข้าใจได้ตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกันและแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน

4. ค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม (Discrimination) หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถแสดงความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการวัด แยกนักเรียนเก่งและอ่อนได้

5. ค่าความยากง่ายเหมาะสม (Difficulty) ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายเหมาะสมกับเนื้อหา

6. มีความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง แบบทดสอบต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าสอบคนใดคนหนึ่งได้ถูก

7. ถามลึก (Searching) หมายถึง แบบทดสอบฉบับนั้นต้องไม่ประกอบด้วยข้อสอบความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

8. มีความจำเพาะเจาะจง (Definite)

9. มีลักษณะกระตุ้น (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบมีความท้าทาย

10. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบนั้น สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ไม่เปลืองเงินและแรงงานมาก

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ต้องตรงตามเนื้อหาที่สอนและต้องครบตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด

3.4 งานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

สุขสันต์ หาดคำ (2553, น.81-82) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง เบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบหมวกหกใบและการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ พบว่า วิธีสอนแบบหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบเบญจขันธ์ ทำให้คะแนนไม่ต่างกัน แต่การคิดวิเคราะห์มีความแตกต่างกัน

จันจิรา เลิศบัณฑิต (2553, น.76) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง มารยาทชาวพุทธและการปฏิบัติต่อพระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้มีคะแนนมากกว่าวิธีสอนแบบปกติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรย์ Lawrey (1978, p.817) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนทำแบบฝึกพอสมควร

Frost (1968 อ้างถึงใน อัมเรศ เนตาสีทธิ, 2545, น.23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของความวิตกกังวลกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและเพศของนักเรียนที่มีอายุ 11 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยแบ่งความวิตกกังวลออกเป็นหลายๆด้าน เช่น ความวิตกกังวลในด้านสังคม ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในเพศชายและในเพศหญิง (เฉพาะการอ่าน) ความวิตกกังวลในด้านทั่วไป และสัมฤทธิ์ผลทางการ

เรียนเฉพาะนักเรียน พบว่า ความแตกต่างทางเพศมีผลต่อความกังวลด้านการเรียน แต่ไม่มีผลต่อความพิการทางด้านร่างกาย

แลมปีปี Lampe (1992, p.1780-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและการเคารพตนเองของนักเรียนเกรด 4 พบว่า การสอนแบบร่วมมือ ส่งผลให้ผลการเรียนวิชาสังคมดีขึ้น ส่วนการเคารพตนเองของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้ ครูควรทำแบบทดสอบให้เหมาะสมกับวิชา ความรู้ และพัฒนาการนักเรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และมีการวัดผลสัมฤทธิ์ให้ตรงกับเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา

4.1 ความหมายของปัญหา

คนทุกคนต่างพบเจอกับปัญหาในทุกๆวัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องส่วนตัว เรื่องเพื่อนร่วมงาน เรื่องสิ่งแวดล้อม แต่ละบุคคลเข้าใจปัญหาไม่เหมือนกัน จึงมีนักวิชาการกำหนดนิยามของปัญหาไว้ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.687) ให้ความหมายของปัญหา คือ ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข

สุวิทย์ มูลคำ (2551, น.9) กล่าวว่าปัญหาคือ คนที่ไม่มีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจในเรื่องปัจจัยพื้นฐานของชีวิต

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ (2548, น.181) กล่าวว่าปัญหาหมายถึง เหตุการณ์ยุ่งยากที่ต้องการการแก้ไข หรือไม่พึงประสงค์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องหาวิธีการแก้ไข

ความหมายของปัญหาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหา หมายถึง สภาวะการณ์ที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่สบายกายไม่สบายใจ และไม่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้

4.2 ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา

สุคนธ์ สินธพานนท์; และ วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์; และ พรณี สินธพานนท์ (2551: 104) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง การนำประสบการณ์เดิมมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ โดยมีขั้นตอนตามที่กำหนดไว้

สุวิทย์ มูลคำ (2551, น.15) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง การปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ความสามารถทางสมอง

ณัฐนิช สมะจิตร (2551, น.51) กล่าวว่า ความสามารถของสมองที่คิดพิจารณา ไตร่ตรองข้อสงสัย หรือข้อขัดแย้งทางความคิด (Conceptual Conflict) อย่างพินิจพิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการหาคำตอบหรือเชื่อถือได้เพื่อให้เกิดทฤษฎี หลักการ แนวทางการปฏิบัติ และตอบคำถามที่ต้องการเรียนรู้ได้

จากความหมายข้างต้น ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการกำหนดประเด็นปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การเสนอวิธีการแก้ปัญหา และการประเมินผล การแก้ปัญหาซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ประเภทและลักษณะของความสามารถในการแก้ปัญหา

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528, น.260-261) กล่าวว่า

1. การแก้ปัญหาโดยใช้พฤติกรรมแบบเดียว มักจะเกิดกับเด็กที่อายุน้อย เพราะเด็กจะยังไม่รู้เหตุผล ยังไม่เคยเจอกับปัญหาต่างๆ เมื่อเจอปัญหาจึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่ถูกต้องได้ จึงใช้พฤติกรรมแบบเดิมๆ
2. การแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก จะเกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่น เพราะเด็กในช่วงอายุนี้นี้มีความคิดเป็นของตนเอง
3. การแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงความคิด คือ การหยั่งเห็น การหยั่งเห็นนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ที่เคยพบเจอมา
4. การแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เหมาะสมกับปัญหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

เฟรเดอริก Frederikson (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ฉันทนา ภาคบงกช (2528, น.25) จำแนกลักษณะการแก้ปัญหาเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ คือ มีการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาหรือโจทย์ของปัญหาไว้ให้แล้ว
2. ปัญหาที่มีโครงสร้างไม่สมบูรณ์ คือ คำถามไม่ชัดเจน มีความซับซ้อน ไม่มีคำตอบ ต้องมีกฎเกณฑ์ต่างๆเข้ามาช่วยก่อนที่จะดำเนินการคิดตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาได้

บุญเลี้ยง พลวู (2526 อ้างถึงใน ดวงพร ผกามาต (2554) ได้จำแนกปัญหาที่เราประสบอยู่ทุกวันออกเป็น 2 ประเภท

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนจะสามารถหาวิธีจัดการกับปัญหาให้หมดสิ้นไปได้อย่างไร

2. ปัญหาทางสติปัญญา คือ สิ่งที่ทำให้คนมีความรู้ ความคิดมากขึ้น ซึ่งเกิดจากความต้องการของตนเอง

สถานการณ์และการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ เป็นการนำเอาสภาพการณ์หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาให้นักหรือกลุ่มศึกษา สถานการณ์ที่นำมาแก้ปัญหานั้นจะประกอบด้วยข้อเท็จจริงซึ่งมีรายละเอียดพอที่ผู้ศึกษาจะมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจนและเกิดทัศนคติต่อปัญหานั้น เรื่องราวที่นำมาให้ศึกษานั้นต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมที่ผู้ศึกษาจะเกิดความรู้สึกเหมือนกับเป็นเรื่องของตน เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขการฝึกแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหานี้จะมีการสรุปหรือไม่ก็ได้ เพราะการแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่มีข้อสรุปที่แน่นอน ดังนั้นในการศึกษาสถานการณ์นี้จะเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยครูจะไม่มีการแนะแนวทางในการสรุปและการแก้ปัญหา (เยวพา เดชะคุปต์, 2542, น.125) ควรส่งเสริมการแก้ปัญหาตั้งแต่ปฐมวัย โดยกำหนดได้ดังนี้

1. ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หมายถึง เรื่องที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น
2. ปัญหาที่มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรา หมายถึง เรื่องที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นของตนเอง โดยมีบุคคลอื่นเกี่ยวข้องด้วย
3. ปัญหาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา หมายถึง เรื่องที่เกิดขึ้นจากบุคคลอื่นแต่เกี่ยวข้องกับตัวเรา

ดังนั้นปัญหาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาเนื่องจากเด็ก มีพัฒนาการแตกต่างกันตามช่วงอายุ ดังนั้นความสามารถในการแก้ปัญหาจึงแตกต่างกัน ควรเริ่มจากการใช้สถานการณ์กำหนดปัญหาให้เด็กฝึกแก้ปัญหาเป็นการนำเอาสิ่งที่เคยเรียนรู้หรือประสบการณ์จริงมาแก้ปัญหาก็ได้

4.4 ความสำคัญของความสามารถในการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหา คือ กระบวนการใช้สติปัญญาและความสามารถทางการคิดแบบวิทยาศาสตร์ ดังนั้นนักเรียนจะนำการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ที่พบเจอได้เป็นอย่างดีและอยู่อย่างมีความสุข

รศนา อัคระกิจ (2537, น.11) กล่าวว่า การแก้ปัญหามีความสำคัญต่อการอยู่รอดปลอดภัยและการดำเนินหน้าที่การงาน คุณภาพมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, น.68-75) กล่าวถึงความสำคัญในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

1. การคิดแก้ปัญหากำหนดความเป็นตัวเรา
2. การคิดแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานของสติปัญญาและความเข้าใจ
3. การคิดแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ
4. การคิดแก้ปัญหำนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง
5. การคิดแก้ปัญหาทำให้เกิดการเรียนรู้

ดังนั้นความสามารถการแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญ เพราะทำให้เกิดการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการแข่งขันในสังคม และทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

4.5 ขั้นตอนในการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ควรคำนึงถึงขั้นตอนในการแก้ปัญหาคด้วย โดยนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญกับการแก้ปัญหา ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2558, น.149) กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาที่สามารถส่งผลต่อบุคลากรให้แก้ปัญหาได้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดปัญหา
2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. หาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม
4. เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด
5. ลงมือแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือก
6. เก็บรวบรวมข้อมูล
7. สรุปผล

พระธรรมปิฎก (2546, น.56) ได้เสนอวิธีแก้ปัญหามาตรกฤษฎี๔4 ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ทุกข์ คือ กำหนดขอบเขต ประเด็นปัญหาให้ชัดเจน
- ขั้นที่ 2 สมุทัย คือ ตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 3 นิโรธ คือ ทดลองและเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 มรรค คือ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

กิลฟอร์ด Guiford (1971 อ้างถึงในสุวิทย์ มูลคำ (2551, น.26) กำหนดขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาดังนี้

- ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นของการตั้งปัญหาหรือค้นปัญหา
- ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นของการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
- ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา เป็นการหาวิธีแก้ปัญหา
- ขั้นตรวจสอบผล เป็นการเสนอกฎเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์
- ขั้นการนำไปพัฒนาขั้นใหม่ เป็นการนำขั้นตอนที่ดีไปใช้ในครั้งต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาที่คล้ายกัน แต่อาจมีความละเอียดแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล โดยมี 4 ขั้นตอนหลักคือ

1. ขั้นระบุปัญหา
2. ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา
4. ขั้นตรวจสอบผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา

งานวิจัยในประเทศ

(ดวงพร ผกามาศ, 2554, น.50-52) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการประกอบอาหารประเภทขนมไทย ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถแก้ปัญหได้เพิ่มขึ้นจากพื้นฐานเดิมร้อยละ 25.63 ดังนั้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์ตรงนั้นส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กดีขึ้น

วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์ (2554, น.62) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหากับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหากับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำหลักการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหามาใช้ในกระบวนการเรียน โดยนักเรียนจะได้พบกับปัญหาจากใบความรู้ที่ได้รับ และรู้จักการคิดหาวิธีแก้ปัญหาย่างเป็นเหตุเป็นผล ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดพิจารณาอย่างรอบคอบ มีความรู้ความเข้าใจกับปัญหาที่ได้รับ ได้วางแผนการค้นคว้า และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์

และใช้ข้อมูลที่ได้รับมาสรุปและประเมินผลวิธีแก้ปัญหา ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

งานวิจัยต่างประเทศ

กัวร์ Goor (1974 อ้างถึงใน สุชาดา สุทธาพันธ์ (2532, น.20) ทำการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เนื่องจากคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะเชื่อมั่นในตนเอง กล้าเถียง กล้าแสดงออกทางความคิดเห็นใหม่ๆ มากกว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

โจนส์ (Jones (1985 อ้างถึงใน สรวงพร กุศลส่ง, 2538, น.22) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย จำนวน 38 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

สรุปได้ว่าความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาในช่วงอายุที่แตกต่างกัน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ถ้าครูส่งเสริมทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาได้เหมาะสม เด็กก็จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 261 คน ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากจำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนห้องละ 42 คน จากนั้นจับสลากอีกครั้งเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวนห้องละ 42 คน

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง ทำการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 ชั่วโมง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 14 ชั่วโมง และทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) 1 ชั่วโมง

1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดจากสาระพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ทั้งหมด 14 ชั่วโมง

ตาราง 1 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนการสอน	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
1	ความสำคัญของพระพุทธศาสนา	1
2	พุทธประวัติ : ตั้งแต่ประสูติ - เสด็จออกผนวช	1
3	พุทธประวัติ : ตรัสรู้-ปรินิพพาน	1
4	พระไตรปิฎก	1
5	พระรัตนตรัย	1
6	ไตรสิกขา	1
7	โอวาท 3	1
8	การสวดมนต์ไหว้พระ	1
9	การพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	1
10	พุทธศาสนสุภาษิต	1
11	หน้าที่ชาวพุทธ	1
12	พิธีถวายสังฆทาน	1
13	กิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	1
14	มรรยาทชาวพุทธ	1
รวม		14

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.253) โดยมีแผนการทดลอง ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X_1	T_2
CR	T_1	X_2	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

ER แทน	กลุ่มทดลอง
CR	แทน กลุ่มควบคุม
T_1 แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T_2 แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X_1 แทน	การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM
X_2 แทน	การจัดการเรียนการสอนตามแบบปกติ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ดังนี้

- 2.1 แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM จำนวน 14 แผน
- 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา
- 2.3 แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

2.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิเคราะห์เนื้อหา สาระพระพุทธศาสนา

3. วิเคราะห์เป้าหมายของการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเรื่องและสื่อต่างๆ เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM โดยผู้วิจัยเลือกหน่วยการเรียนรู้ เรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาใช้ในการทดลองครั้งนี้

4. สร้างแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สาระสำคัญ
- 4) สาระการเรียนรู้
- 5) สื่อการสอน
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอนตามแบบ BIM
- 7) การวัดและประเมินผล
- 8) ข้อเสนอแนะ

5. นำแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

นำผลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อ (IOC) คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 1.00 จำนวน 14 แผน และนำแผนการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. นำแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ ไปดำเนินการสอนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา

1. ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือการวัดผล และประเมินผล และเทคนิคการเขียนข้อสอบ

2. ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และเนื้อหา ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุม

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ข้อสอบที่สร้างเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก กำหนดค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 60 ข้อ

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา

ให้คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา

นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้แบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จำนวน 60 ข้อ และนำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารพระพุทธศาสนา ไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์ดังตาราง

ตาราง 3 เกณฑ์การแปลความหมายความยากง่ายของแบบทดสอบ (p)

ความยากง่าย (p)	การแปลความหมาย
0.81-1.00	ง่ายมาก
0.60-0.80	ค่อนข้างง่าย
0.40-0.59	ปานกลาง
0.20-0.39	ค่อนข้างยาก
0-0.19	ยากมาก

ตาราง 4 เกณฑ์การแปลความหมายอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r)

อำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย
0.60-1.00	ดีมาก
0.40-0.59	ดี
0.20-0.39	พอใช้ได้
0.10-0.19	ค่อนข้างต่ำ ควรปรับปรุง
0-0.09	ต่ำมาก ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนาในรายข้อ พบว่ามีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.19 – 0.83 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.10 – 0.67 โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อโดยมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.60 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.33 – 0.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

6. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองเพื่อมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.215) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.74 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของ (อาณนที เอื้ออุมากุล, 2549, น.51-52) ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารงานวิจัย หลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น โดยลักษณะแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา จะกำหนดเนื้อเรื่องออกเป็น 4 สถานการณ์ โดยแต่ละสถานการณ์จะมีคำถาม 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การกำหนดประเด็นปัญหา
- 2) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
- 3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา
- 4) การประเมินผลการแก้ปัญหา

สร้างแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบอัตนัย ให้ครอบคลุมลักษณะความสามารถในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการวัด

3. กำหนดเนื้อเรื่องและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยแบ่งหัวข้อในการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดประเด็นปัญหา หมายถึง สามารถบอกปัญหาได้ถูกต้อง 2) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ถูกต้องชัดเจน 3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง บอกวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน และ 4) การประเมินผลการแก้ปัญหา หมายถึง สามารถระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาได้ชัดเจน ดังนี้

ตาราง 5 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา : แบบทดสอบอัตนัย

รายการ	เกณฑ์การประเมิน
1. การกำหนดประเด็น ปัญหา	3 หมายถึง สามารถกำหนดปัญหาได้ถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ กำหนดชัดเจน 2 ปัญหา 2 หมายถึง สามารถกำหนดปัญหาได้ถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ กำหนดชัดเจน 1 ปัญหา 1 หมายถึง กำหนดปัญหาที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่กำหนดได้ไม่ชัดเจน
2. การวิเคราะห์สาเหตุ ของปัญหา	3 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้องชัดเจน 2 ข้อ 2 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้องชัดเจน 1 ข้อ 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน
3. การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา	3 หมายถึง บอกวิธีแก้ปัญหาได้ชัดเจนตรงประเด็น 2 วิธี 2 หมายถึง บอกวิธีแก้ปัญหาได้ชัดเจนตรงประเด็น 1 วิธี 1 หมายถึง บอกวิธีแก้ปัญหาได้ไม่ตรงประเด็น
4. การประเมินผลการ แก้ปัญหา	3 หมายถึง บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหา 2 ข้อ 2 หมายถึง บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหา 1 ข้อ 1 หมายถึง บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาได้ไม่ตรงประเด็น

จากคะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ข้อ แบบอัตนัย
นั้น แต่ละข้อจะได้คะแนนในแต่ละด้านเท่ากับคะแนนเต็ม 3 คะแนน ดังนั้น 1 ข้อ จะได้คะแนนเต็ม
12 คะแนน

4. เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบอัตนัย ต่อ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่า IOC (Index of Item – Objective
Congruence: IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับ
ความสามารถในการแก้ปัญหา

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับ
ความสามารถในการแก้ปัญหา

ให้คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา

นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้แบบทดสอบที่มีค่า IOC 1.00 จำนวน 6 ข้อ และนำแบบทดสอบมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์ดังตาราง

ตาราง 6 เกณฑ์การแปลความหมายความยากง่ายของแบบทดสอบ (p)

ความยากง่าย (p)	การแปลความหมาย
0.81-1.00	ง่ายมาก
0.60-0.80	ค่อนข้างง่าย
0.40-0.59	ปานกลาง
0.20-0.39	ค่อนข้างยาก
0-0.19	ยากมาก

ตาราง 7 เกณฑ์การแปลความหมายอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r)

อำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย
0.60-1.00	ดีมาก
0.40-0.59	ดี
0.20-0.39	พอใช้ได้
0.10-0.19	ค่อนข้างต่ำ ควรปรับปรุง
0-0.09	ต่ำมาก ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัยในรายข้อ พบว่า มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.34 – 0.53 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.18 – 0.31 โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 4 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.43 – 0.53 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.23 – 0.31 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

6. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของคะแนน โดยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

7. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยในการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษา
2. สุ่มตัวอย่าง โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการ
3. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test)
5. ดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนการสอน ใช้เวลาในการทดลอง คาบละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง
6. ทดสอบหลังเรียน (Post - test)
7. ตรวจสอบและนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายความหมายต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) , ค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
3. ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test for Independent Sample

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df.	แทน	ค่าชั้นความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน
P-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับขั้นดังนี้

1. ใช้สถิติทดสอบที (t-test for Independent Sample) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
2. ใช้สถิติทดสอบที (t-test for Independent Sample) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ โดยใช้สถิติ t-test for Independent Sample

ตาราง 8 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทาง								
กลุ่มตัวอย่าง	การเรียนสาระพระพุทธศาสนา	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df.	t	P-value
กลุ่มทดลอง	หลังเรียน	42	30	21.57	3.96	82	6.11	0.00**
กลุ่มควบคุม	หลังเรียน	42	30	18.90	4.04			

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา หลังได้รับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 21.57 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา หลังได้รับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 18.90 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างทางสถิติด้วยค่าสถิติ t-test for Independent Sample พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนาสูงขึ้น

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการ
เรียนการสอนแบบปกติ โดยใช้สถิติ t-test Independent Sample

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอน
แบบปกติ

ความสามารถใน								
กลุ่ม	การแก้ปัญหา	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df.	t	P- value
ตัวอย่าง	สาระ							
พระพุทธศาสนา								
กลุ่ม ทดลอง	หลังเรียน	42	48	38.02	12.41	82	8.11	0.00**
กลุ่ม ควบคุม	หลังเรียน	42	48	31.55	14.35			

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีความสามารถ
ในการแก้ปัญหา สาระพระพุทธศาสนา หลังได้รับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 38.02 และ
นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา สาระ
พระพุทธศาสนา หลังได้รับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 31.55 เมื่อนำไปทดสอบความ
แตกต่างทางสถิติด้วยค่าสถิติ t-test for Independent Sample พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการ
เรียนการสอนแบบ BIM มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหา สาระพระพุทธศาสนา สูงกว่า
นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหา สาระ
พระพุทธศาสนาสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ สามารถสรุป อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีความสามารถในการแก้ปัญหา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 261 คน ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากจำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนห้องละ 42 คน จากนั้นจับสลากอีกครั้งเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวนห้องละ 42 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง ทำการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 ชั่วโมง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 14 ชั่วโมง และทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) 1 ชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดจากสาระพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ทั้งหมด 14 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา จำนวน 30 ข้อเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.60 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.33 – 0.67 และค่าความเชื่อมั่น 0.74
3. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา จำนวน 4 ข้อเป็นแบบอัตนัย โดยมีค่า IOC 0.67 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.43 – 0.53 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.23 – 0.31 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษา
2. สุ่มตัวอย่าง โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม
3. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงวิธีการเรียนการสอน และวิธีการวัดผล
4. ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)
5. ดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนการสอน ใช้เวลาในการทดลอง คาบละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง
6. ทดสอบหลังเรียน (Post - test)
7. ตรวจสอบและนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้วิธีการทางสถิติแบบ t-test for Independent Sample เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

2. ใช้วิธีการทางสถิติแบบ t-test for Independent Sample เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา สาระพระพุทธศาสนา ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีความสามารถในการแก้ปัญหา สูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จากผลการวิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMสูงกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM (Buddhist Instruction Model) หรือการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่อยู่บนฐานของความจริงตามธรรมชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยเหตุผล และมุ่งมั่นสืบสาวราวเรื่องให้ถึงต้นตอของปัญหาด้วยตนเองตามความจริง โดยมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างศรัทธา เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมบุคลิกภาพที่ดีพูดจาไพเราะ จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเนื้อหา กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณประโยชน์ของเรื่องที่เรียน เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมปรัตยัมตะ (กัลยาณมิตร) คือผู้เรียน

มีความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นจิตใจทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว เกิดความศรัทธา เคารพเชื่อฟัง ครูผู้สอน ขั้นที่ 2 ขั้นปัญญาวุฒิธรรม ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันเสนอเกณฑ์ในการเรียน เตรียมกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมอิทธิบาท 4 คือผู้เรียนช่วยกัน ใช้ปัญญา หาวิธีการหรือข้อตกลงที่จะทำให้การเรียนในชั่วโมงนั้นประสบความสำเร็จได้ ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาปัญญา เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดโดยแยกคาย (โยนิโสมนสิการ) ใช้ความคิดตามหลักความเป็นจริง หลักอริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อฝึกการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ คือ ผู้เรียนแก้ไขงานให้ดีขึ้น เป็นความคิดรวบยอดนำไปใช้แก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมภาวนา 4 คือ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม โดยการทำชิ้นงาน ผลงานต่างๆ ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้เรียนสรุปความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ให้คะแนนงานของตนเองและของเพื่อน พร้อมแสดงผลงานที่ได้จากการเรียน ซึ่งเกิดพฤติกรรมตามหลักธรรมปรโตโมสะ (กัลยาณมิตร) โยนิโสมนสิการ อิทธิบาท 4 คือผู้เรียนได้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ ได้ใช้กระบวนการคิดตามความเป็นจริง (กิตติชัย สุชาติโนบล, 2559) ในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยได้พบว่าสิ่งที่ครูผู้สอนได้นำกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในแต่ละชั้น และเปลี่ยนไปในแต่ละสัปดาห์ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจกับการเรียนมากขึ้น มีสมาธิและสรุปองค์ความรู้ได้ดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาวิระพงษ์ สิงห์ครุฑ, 2557, น.98) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อการเรียน และทักษะทางสังคม สาระพระพุทธานุสาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธานุสาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการสอนโดยผู้สอนเตรียมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมุ่งศึกษาการแก้ปัญหาและการสร้างองค์ความรู้ โดยในขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาปัญญา เป็นการ ใช้กระบวนการคิดโดยแยกคายแบบโยนิโสมนสิการ การพัฒนาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้วิธีต่างๆ ผ่านการคิดการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้นอกห้องเรียน คิดแก้ไขปัญหาตามหลักความเป็นจริง ทำให้การเรียนมีความสุข พร้อมทั้งนำเสนอความรู้ที่ได้จากการเรียน ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เป็นการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ขึ้น โดยการใช้ความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์ที่พบเจอ และทำให้ชีวิตบรรลุนเป้าหมายด้วยการใช้ปัญญาความรู้ที่มี โดยจัดทำเป็นแผนพับ แผนที่ความคิด หรือโครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น (กิตติชัย สุทธิโนบล, 2559) จึงควรส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เสนอวิธีการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ซึ่งในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยได้พบว่าการนำประเด็นปัญหาที่นักเรียนพบได้บ่อยมาเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนได้คิดแก้ไข ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.41 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.35 ซึ่งมีค่าต่างกันอยู่ที่ 1.94 ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีการจัดการเรียนการสอนที่นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนมีสมาธิพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ และมีปัญญาความรู้ที่ถูกต้องในการคิดการแก้ปัญหาที่เหมาะสม จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นได้ ซึ่งทักษะความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคล้ายคลึงกับทักษะทางสังคมคือการที่นักเรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรองและปฏิบัติด้วยตัวนักเรียนเอง ผ่านการทำงานกลุ่ม การคิดตัดสินใจร่วมกัน จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สัญญาพร เสิงขุนทด, 2557, น.98) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ เจตคติที่มีต่อสาระประวัติศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบพุทธะกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบพุทธะมีทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการกิจกรรม ให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน เพื่อให้เข้าใจหลักการและวิธีสอนอย่างลึกซึ้ง

1.2 การจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนที่จะเริ่มจัดการเรียนการสอน จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

1.3 ครูควรจัดการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พบเจอกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ใช้

คำถามที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้คำถามที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้เรียน

1.4 ครูผู้สอนควรนำปัญหาที่ผู้เรียนพบเจอมาปรับใช้ในขั้นตอนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

1.5 ครูผู้สอนควรมีการเสริมแรงทางบวกเพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ และปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบ BIM ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ระดับชั้นอื่น และวิธีสอนอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิธีสอนแบบ BIM กับตัวแปรอื่น เช่น ความพึงพอใจ เจตคติต่อการเรียน เป็นต้น

2.3 จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ที่ต่อเนื่องระยะยาว เช่น ในแต่ละภาคการศึกษาหรือตลอดปีการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมทุกหน่วยการเรียนรู้

บรรณานุกรม

Bruner, J. (1971). *The relevance of education*. New York: Norton & Co.

Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw – Hill.

Lampe, J. R. (1992, December). The Effects of Cooperation Learning Group on the Social Studies Achievement and Esteem of Fourth Grade Students. *Dissertation Abstracts International*, 53, 1780-A.

Lawrey, E. B. L. (1978, 9 August). The Effects of Four Drills and Practice Time on the Recording Performances of Students with Specific Learning Disabilities. *Dissertation Abstracts International*, 39, 817-A.

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กมลลาศ ภูวนาธิพงศ์. (2558, 16 ตุลาคม). นักวิจัย'มจร'พบสอน-สอบธรรมในร.ว.ได้ผลน้อย เด็กไม่ถึงธรรมชาติคิด วิเคราะห์ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มุ่งพัฒนาเทคนิคเป็นการด่วน ใน คมชัดลึก. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. .

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก. (2545). พุทธศาสตร์ (ฉบับก้าวหน้า). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กิตติชัย สุทธิโนบล. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียน *BUDDHIST INSTRUCTION MODEL*. กรุงเทพฯ: คอมเมอร์เชียล เวิลด์ มีเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). ครอบครัวยุคใหม่ : สร้างกิจกรรมครอบครัวให้สนุกจนลูกๆติด. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมีเดีย.

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสำหรับเด็กปฐมวัย. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2559). หน่วยที่ 11 การคิด การคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ในประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). สอนให้เด็กคิดโมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและ

สังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐฐนิช สมะจิตร. (2551). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้วยการวิจัย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ดวงพร ผกามาศ. (2554). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์. (2548). การคิดและการตัดสินใจ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ทิสนา แหมมณี. (2558). เมนูจานเด็ด แผนการจัดการเรียนรู้ผู้คัดสรร. กรุงเทพฯ: พัฒนาวิชาการ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เบญจวรรณ ภูตินันท์. (2560, มกราคม-เมษายน). ผลการใช้ชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 822-835.

พระธรรมปิฎก. (2546). พุทธวิธีในการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2549). คู่มือมนุษย์. . กรุงเทพฯ: วิชั่นบุ๊คส์.

พระไพศาล วิสาโล. (2544). พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

พระมหาวิระพงษ์ สิงห์ครุฑ. (2557). ผลการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และทักษะทางสังคม สาระพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2546). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ไพศาล หวังพานิช. (2533). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภพ เลาะห์ไพบูลย์. (2537). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบ

การพิมพ์.

รศนา อัสชะกิจ. (2537). กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ล้วน สายยศ, และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์. (2554). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหากับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วรวิทย์ วตินสรากร. (2552). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.

ศักดิ์ชัย จันทะแสง. (2550). การศึกษาปัจจัยด้านสติปัญญาและด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สรวงพร กุศลส่ง. (2538). ทักษะการแก้ปัญหาของเด็กวัย 3-4 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมในวงกลมแบบปฏิบัติการทดลองกับการเล่นเกมการศึกษาแบบประสาทสัมผัส. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สัญญาพร เสิงขุนทด. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ เจตคติที่มีต่อสาระประวัติศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบพุทธะกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). วิเคราะห์เด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: บางกอกบลู๊ต.

สิริวรรณ ตะรุสานนท์. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิทยาศาสตร์. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุชาดา สุทธาพันธ์. (2532). การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามหลายระดับกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2542). การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์: ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุระ ดามาพงษ์. (2553). คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ป.5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช

สุวิทย์ มูลคำ. (2551). กลยุทธ์...การสอนคิดแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อัมเรศ เนตาสีห์. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนเมโทรเทคโนโลยี เชียงใหม่. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อานนท์ เอื้ออุมากุล. (2549). ผลของการใช้เกมดิจิทัลในการเรียนฟิสิกส์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างวิจาร์ณญาณ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม(สาระพระพุทธศาสนา)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5
ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกับการสอนปกติ

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาววิภา ใจวัฒนะ

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-080/2562X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 3 พฤษภาคม 2562

ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2562

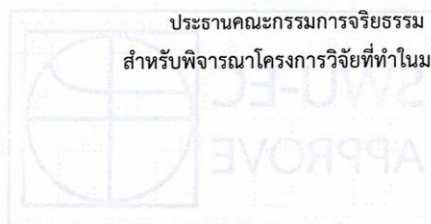
ลงชื่อ).....
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ).....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-080/2562

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือในการทำปฏิญานิพนธ์

1. แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.1 อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 อาจารย์ อรัญญา สุธาสิโนบล

ศึกษานิเทศก์ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครนายก

1.3 พระมหานรงค์ราช ปณิธานนิตติ (ครองเชื้อ)

นักวิชาการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนพระพุทธศาสนา สำนักงานพระสอน
ศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญ
ประกอบด้วย

2.1 อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 อาจารย์ อรัญญา สุธาสิโนบล

ศึกษานิเทศก์ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครนายก

2.3 พระมหานรงค์ราช ปณิธานนิตติ (ครองเชื้อ)

นักวิชาการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนพระพุทธศาสนา สำนักงานพระสอน
ศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

3.1 อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 อาจารย์ อรัญญา สุธาสิโนบล

ศึกษานิเทศก์ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครนายก

3.3 พระมหานรงค์ราช ปณิธานนิตติ (ครองเชื้อ)

นักวิชาการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนพระพุทธศาสนาสำนักงานพระสอน
ศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM
2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระ
พระพุทธศาสนา
3. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIMกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
สาระสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
1. ถูกต้องตามหลักการ						
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. ครอบคลุมสมรรถภาพการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความคิด และความสามารถในการปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
สาระการเรียนรู้						
1. สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
เนื้อหา						
1. ครบถ้วน ครอบคลุม ในการสร้างความรู้ให้แก่ผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. ถูกต้องตามธรรมชาติของวิชา และมีความทันสมัย	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. ชัดเจน ตรวจสอบได้ และไม่สับสน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
กิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
1. จัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นกัลยาณมิตร	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เอง	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
5. ครูมีบทบาทให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
6. กิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
7. นำความรู้ ความคิด ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
สื่อการเรียนการสอน						
1. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
4. มีความน่าสนใจ	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

การวัดผลและประเมินผล						
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
กระบวนการเรียนรู้ และขั้นตอนกิจกรรม	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. จัดได้ครอบคลุมเนื้อหาและสาระของการเรียนรู้						
การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3. เครื่องมือวัดผลมีการตรวจสอบได้	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
4. มีเกณฑ์การวัดและประเมินที่ชัดเจน เข้าใจง่าย						
ชัดเจน เข้าใจง่าย	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 11. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อคำถามแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
1	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
4	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
9	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
10	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
11	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 11 (ต่อ)

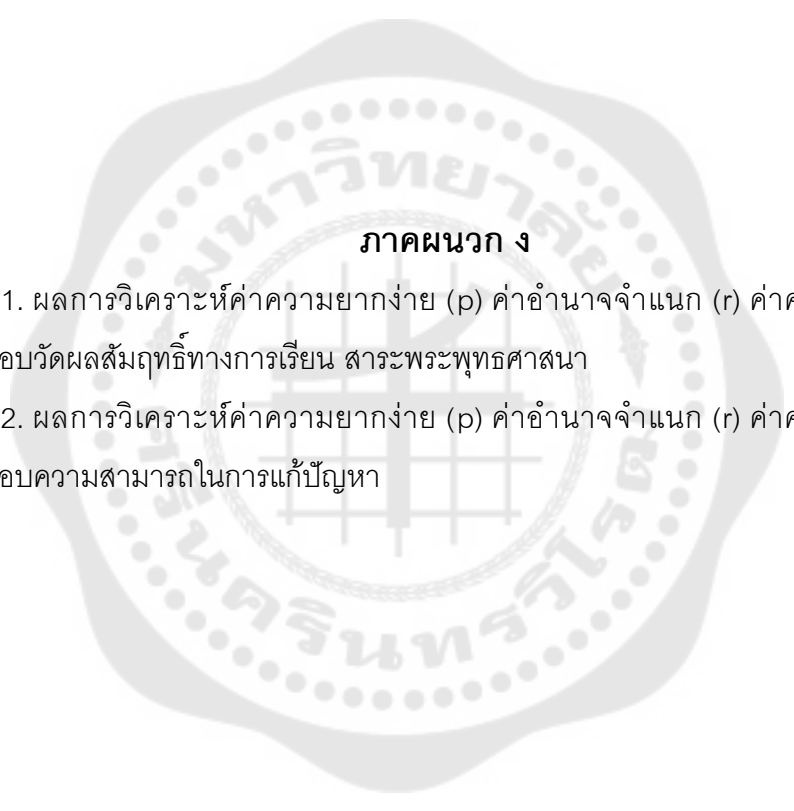
ข้อคำถามแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
13	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
14	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
15	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
17	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
18	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
19	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
20	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
21	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
22	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
23	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
25	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
26	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
27	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
28	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
29	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
30	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
31	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
32	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
33	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
34	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
35	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
36	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
37	1	0	1	1	0.67	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถามแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
38	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
39	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
40	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
41	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
42	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
43	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
44	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
45	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
46	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
47	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
48	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
49	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
50	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
51	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
52	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
53	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
54	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
55	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์
56	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
57	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
58	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
59	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
60	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ (IOC)					0.884	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อคำถามแบบทดสอบวัด ความสามารถในการแก้ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	รวม		
1	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
2	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
3	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
4	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
5	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
6	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์
ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ (IOC)					0.67	ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ง

1. ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา
2. ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)

ข้อที่	ค่า (p)	ค่า (r)	แปลความหมาย	ข้อที่	ค่า (p)	ค่า (r)	แปลความหมาย
1	0.45	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	31	0.57	0.48	ข้อคำถามใช้ได้
2	0.45	0.52	ข้อคำถามใช้ได้	32	0.48	0.29	ข้อคำถามใช้ได้
3	0.57	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	33	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
4	0.83	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	34	0.60	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
5	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	35	0.45	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
6	0.52	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	36	0.57	0.67	ข้อคำถามใช้ได้
7	0.40	0.52	ข้อคำถามใช้ได้	37	0.31	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
8	0.60	0.33	ข้อคำถามใช้ได้	38	0.52	0.48	ข้อคำถามใช้ได้
9	0.48	0.29	ข้อคำถามใช้ได้	39	0.48	0.38	ข้อคำถามใช้ได้
10	0.40	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	40	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
11	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	41	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
12	0.43	0.57	ข้อคำถามใช้ได้	42	0.33	0.10	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
13	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	43	0.45	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
14	0.43	0.29	ข้อคำถามใช้ได้	44	0.38	0.38	ข้อคำถามใช้ได้
15	0.43	0.57	ข้อคำถามใช้ได้	45	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
16	0.43	0.57	ข้อคำถามใช้ได้	46	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
17	0.36	0.33	ข้อคำถามใช้ได้	47	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
18	0.48	0.48	ข้อคำถามใช้ได้	48	0.62	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
19	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	49	0.36	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
20	0.55	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	50	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
21	0.45	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	51	0.31	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
22	0.38	0.48	ข้อคำถามใช้ได้	52	0.55	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
23	0.40	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	53	0.19	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
24	0.43	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	54	0.26	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
25	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	55	0.40	0.33	ข้อคำถามใช้ได้
26	0.40	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	56	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้
27	0.31	0.33	ข้อคำถามใช้ได้	57	0.55	0.52	ข้อคำถามใช้ได้
28	0.52	0.48	ข้อคำถามใช้ได้	58	0.52	0.38	ข้อคำถามใช้ได้
29	0.45	0.14	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	59	0.40	0.24	ข้อคำถามใช้ได้
30	0.55	0.43	ข้อคำถามใช้ได้	60	0.50	0.43	ข้อคำถามใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.74

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)

ข้อที่	ค่า (p)	ค่า (r)	แปลความหมาย
1	0.43	0.23	ข้อคำถามใช้ได้
2	0.48	0.30	ข้อคำถามใช้ได้
3	0.53	0.31	ข้อคำถามใช้ได้
4	0.34	0.19	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
5	0.50	0.26	ข้อคำถามใช้ได้
6	0.36	0.18	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.94			

ภาคผนวก จ

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

แผนการจัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 แผนการจัดการเรียนการสอน ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส1.1 และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย

สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตจะทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ลักษณะพฤติกรรมที่ปรากฏ
ด้านศีล Morality (ความประพฤติ)	1. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี 2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จทันภายในเวลาที่กำหนด 3. นักเรียนมีวินัย และใฝ่เรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม
ด้านสมาธิ Concentration (จิตใจ)	1. นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ไม่เหม่อลอย 2. นักเรียนมีน้ำใจแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้ผู้อื่น 3. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนา
ด้านปัญญา Wisdom (ความรู้ ความคิด การปฏิบัติ)	1. นักเรียนอธิบายพระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทยได้ 2. นักเรียนสามารถจำแนกมรดกทางวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนาและหลักในการพัฒนาชาติไทยได้

สาระการเรียนรู้

พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้การสอนแบบ BIM)

ขั้นตอนการ สอน	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	การวิเคราะห์ หลักธรรมและ พฤติกรรมที่เกิด ขึ้นกับผู้เรียน
ขั้นที่ 1 ขั้น สร้างศรัทธา	1. ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน โดยการยิ้ม แย้มแจ่มใส กล่าวทักทาย และเตรียมความพร้อม ในเรื่องที่จะเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้น เรียน 2. ครูนำภาพเกี่ยวกับโบราณสถานหรือศาสน สถานและโบราณวัตถุที่สำคัญทาง พระพุทธศาสนา ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัด พระศรีรัตนศาสดาราม พระพุทธมหายานีรัตนปฏิ มากร และเจดีย์โบราณสถาน นำมาให้นักเรียนได้ ศึกษาร่วมกัน เพื่อสร้างศรัทธาในการเรียนรู้ โดย ครูใช้คำถามดังนี้ ● ภาพที่นักเรียนเห็นเกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนาอย่างไร ● ภาพนี้มีความสำคัญอย่างไรบ้าง 3. นักเรียนสวดมนต์เพื่อสร้างสมาธิก่อนเรียน โดย มีบทสวดมนต์ ดังนี้ คำบูชาพระรัตนตรัย บท สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย	ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ตาม - หลักธรรมปรโตโม สะ (กัลยาณมิตร) คือ ผู้เรียนเกิดการสร้าง ความสัมพันธ์กับครู เกิดความศรัทธา เคารพเชื่อฟัง ครูผู้สอน - หลักธรรมโยนิโส มนสิการ คือผู้เรียน เกิดกระบวนการคิด จากการตอบคำถาม - หลักธรรมไตรสิกขา (จิตตสิกขา) คือ ผู้เรียนเกิดสมาธิ ก่อนที่จะเริ่มเรียน
ขั้นที่ 2 ขั้น ปัญญาวุฒิ ธรรม	4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ เท่าๆ กัน โดยจัดแบบคละความสามารถ 5. ให้นักเรียนร่วมกันเสนอกฎเกณฑ์หรือกติกาใน การเรียนรู้ร่วมกัน	ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ตาม - หลักธรรมอิทธิบาท 4 (วิมังสา) คือผู้เรียน ช่วยกันใช้ปัญญา หา

กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนการสอนแบบ BIM) (ต่อ)

ขั้นตอนการ สอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	การวิเคราะห์ หลักธรรมและ พฤติกรรมที่เกิด ขึ้นกับผู้เรียน
		วิธีการหรือข้อตกลงที่จะทำให้การเรียนในชั่วโมงนั้นประสบความสำเร็จได้ - หลักธรรมไตรสิกขา คือผู้เรียนร่วมกันคิดหาหนทางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
ขั้นที่ 3 ขั้น พัฒนา ปัญญา	6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมภายในห้องเรียน โดยครูนำบัตรคำที่เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นศาสนสถาน ศาสนวัตถุและวัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางด้านจิตใจ มาให้นักเรียนจัดแข่งขันติดบัตรคำที่บนกระดาน โดยครูนำบัตรคำมารวมกันที่กลางห้องเรียน แบ่งนักเรียนยืนเรียงแถว ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกเลือกบัตรคำ กลุ่มละ 1 คน จนกว่าจะหมดแถว กลุ่มใดเสร็จก่อนชนะ โดยครูแบ่งกระดานเป็น 3 ช่องเช่น ช่องกลุ่ม ศาสนสถาน กลุ่มศาสนวัตถุ และกลุ่มมรดกวัฒนธรรมด้านจิตใจ แต่ละกลุ่มจะต้องนำเฉพาะบัตรคำที่เกี่ยวกับตนเองไปติดเท่านั้น ถ้านำของกลุ่มอื่นไปติดจะถูกหักบัตรละ 1 คะแนน	ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตาม - หลักธรรมอริยสัจ 4 คือผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา จากการทำกิจกรรมกลุ่ม - หลักธรรมพรหมวิหาร 4 คือผู้เรียนเกิดความสนุก เห็นใจผู้อื่น และยินดีกับเพื่อนกลุ่มที่ชนะ - หลักธรรมไตรสิกขา (ปัญญาสิกขา) คือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้การสอนแบบ BIM) (ต่อ)

ขั้นตอนการ สอน	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	การวิเคราะห์ หลักกรรมและ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน
ขั้นที่ 3 ขั้น พัฒนา ปัญญา	7. หลังจากเสร็จกิจกรรม ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดจากพระพุทธศาสนาเป็นแผนภาพลงบนกระดาน 8. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษา พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทยเพิ่มเติม จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้ ● พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตอย่างไร ● พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมอย่างไร ● สังคมไทยน่าอะไรที่สำคัญทางพระพุทธศาสนามาใช้ ● แล้วหลักธรรมอะไรที่คนไทยนำมาพัฒนาทางด้านจิตใจของผู้คนในสังคมไทย	โดยใช้ปัญญาด้วยตนเอง - หลักธรรมอิทธิบาท 4 (วิริยะ) คือผู้เรียนมีความพยายามที่จะทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ - หลักธรรมโยนิโส มนสิการ คือผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากการตอบคำถาม - หลักธรรมปรโตโมสะ (กัลยาณมิตร) คือผู้เรียนได้แสดงความยินดีกับเพื่อนกลุ่มที่ชนะ
ขั้นที่ 4 ขั้น ปรับปรุงและ ประยุกต์ใช้	9. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นแผนภาพลงบนกระดาน แล้วอธิบายเพิ่มเติม	ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตาม - หลักธรรมโยนิโส มนสิการ คือผู้เรียนใช้กระบวนการคิดตามหลัก

กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบ BIM) (ต่อ)

ขั้นตอนการ สอน	กิจกรรมการเรียนรู้แบบ BIM	การวิเคราะห์หลักธรรมและ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
	10. นักเรียนร่วมกันนำเสนอวิธีการนำ ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของ พระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างไร 11. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง มรดก วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา	ของความเป็นจริงที่จะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ - หลักธรรมอริยบท 4 (ฉันทะ) คือผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อ การทำใบงานที่ได้รับมอบหมาย - หลักธรรมภาวนา 4 คือผู้เรียน เกิดการพัฒนาดตนเอง พัฒนาการ ทำงานให้ดีขึ้น - หลักธรรมไตรสิกขา คือผู้เรียน เกิดปัญญาความรู้จากเรื่องที่เรียน - หลักธรรมปรโตโมสะ (กัลยาณมิตร) คือผู้เรียนเกิดการ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป และประเมินผล	12. ครูให้นักเรียนคนที่ทำใบงานได้ ถูกต้อง ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน 13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทาง วัฒนธรรม และเป็นหลักในการพัฒนา ชาติไทย การนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน จะทำให้สังคมเกิดความ สงบสุขร่มเย็น 14. ครูแนะนำให้นักเรียนร่วมกันอนุรักษ์ มรดกวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้พระพุทธศาสนาเจริญก้าวหน้า ยิ่งขึ้นไป	ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตาม - หลักธรรมโยนิโสมนสิการ คือ ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสรุปความรู้ ที่ได้จากการเรียน - หลักธรรมปรโตโมสะ (กัลยาณมิตร) คือผู้เรียนเกิดการ สร้างความสัมพันธ์กับครูและ เพื่อนในห้องเรียน - หลักธรรมอริยบท 4 (ฉันทะ) คือผู้เรียนเกิดพฤติกรรมความ รับผิดชอบต่องาน ต่อหน้าที่ของ ตนเอง

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ภาพโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือโบราณวัตถุที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา
2. บัตรคำมรดกทางวัฒนธรรม

การวัดและประเมินผล

ด้าน...	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
ด้านกายภาวนา (Physical Development)	สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม
ศีลภาวนา (Social Development)	สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม
จิตตภาวนา (Emotional Development)	สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม
ปัญญาภาวนา (Wisdom Development)	การตรวจใบงาน	แบบประเมิน ใบงาน เรื่อง มรดก วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินใบงาน เรื่อง มรดกวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (10-9 คะแนน)	ดี (8-6 คะแนน)	พอใช้ (5-3 คะแนน)	ควรปรับปรุง (2-1 คะแนน)
สังเกตภาพและ เขียนอธิบายหรือ สรุปมรดก วัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา	สังเกตภาพและ เขียนอธิบายหรือ สรุปมรดก วัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา ได้สัมพันธ์กัน มีการเชื่อมโยง ให้เห็นเป็น ภาพรวมแสดงให้ เห็นถึง ความสัมพันธ์ กับตนเองและผู้อื่น	สังเกตภาพและ เขียนอธิบายหรือ สรุปมรดก วัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา ได้ มีการจำแนก ข้อมูล แสดงให้ เห็นถึง ความสัมพันธ์กับ ตนเองอย่างเป็น เหตุเป็นผล	สังเกตภาพและ เขียนอธิบายหรือ สรุปมรดก วัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา ได้สอดคล้องกับ ข้อมูล มีการ เขียนอธิบาย เพิ่มเติมให้เข้าใจ ง่าย	สังเกตภาพและ เขียนอธิบายหรือ สรุปมรดก วัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา ได้ แต่ยังไม่ สอดคล้องกับ ข้อมูลเขียนตาม ข้อมูลที่อ่านไม่มี การอธิบาย เพิ่มเติม

ระดับคุณภาพ

10-9 คะแนน = ดีมาก

8-6 คะแนน = ดี

5-3 คะแนน = พอใช้

2-1 คะแนน = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

ใบงาน เรื่อง มรดกวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนสังเกตภาพพระพุทธศาสนาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและตอบคำถาม

ภาพที่เห็นเป็นมรดกทางด้านใด

.....

มีความสำคัญอย่างไร

.....

นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

.....

ภาพที่เห็นเป็นมรดกทางด้านใด

.....

มีความสำคัญอย่างไร

.....

นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมในภาพ

หรือไม่.....

ถ้าเคย นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม.....

.....

.....

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สาระพระพุทธศาสนา)
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วกากบาท (X) ลงใน
กระดานคำตอบ

1. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาด้านใดมากที่สุด
 - ก. การศึกษา
 - ข. จิตใจ
 - ค. วัฒนธรรม
 - ง. สังคม
2. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย
 - ก. เพราะวัฒนธรรมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย
 - ข. เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย
 - ค. เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา
 - ง. เพราะประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์จำนวนมาก
3. ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่
 - ก. งานแกะสลักผลไม้
 - ข. งานหัตถกรรมเครื่องจักรสาน
 - ค. งานเครื่องปั้นดินเผา
 - ง. งานจิตรกรรมฝาผนัง
4. เพราะเหตุใดพระเจ้าสุทโธทนะจึงวิตกพระทัย เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะโน้มเอียงไปทางธรรม
 - ก. เกรงว่าพระโอรสจะไม่อภิเษกสมรส
 - ข. ต้องการให้พระโอรสสืบราชสมบัติ
 - ค. ต้องการให้พระโอรสดูแลพระองค์
 - ง. ต้องการมีพระราชนัดดาไว้เชยชม
5. เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าจึงทรงเลือกแสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์เป็นกลุ่มแรก
 - ก. เพราะปัญจวัคคีย์เป็นผู้ชานพระนามพระองค์
 - ข. เพราะปัญจวัคคีย์เป็นผู้มีอำนาจกว่าคนธรรมดา
 - ค. เพราะปัญจวัคคีย์เป็นผู้ว่านอนสอนง่าย
 - ง. เพราะปัญจวัคคีย์เป็นผู้มีกิเลสเบาบาง

6. ต้นกำเนิดของพุทธประวัติอยู่ที่แคว้นใด

- ก. แคว้นสัทกะ
- ข. แคว้นมคธ
- ค. แคว้นโกศล
- ง. แคว้นมัลละ

7. การดับขันธปรินิพพานของพระพุทธเจ้า แสดงให้เห็นถึงความจริงของชีวิตของคนเราอย่างไร

- ก. ทุกคนควรรู้จักที่จะตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณก่อนที่จะตาย
- ข. ทุกชีวิตจะต้องมีการพักผ่อนนอนหลับที่เพียงพอ
- ค. ศิษย์ทุกคนจะต้องรู้จักเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์
- ง. มนุษย์ทุกคนมีสังขารที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน

8. ข้อใด ไม่ใช่ ความสำคัญของพระไตรปิฎก

- ก. เป็นคัมภีร์ทางศาสนาที่เก่าแก่ที่สุด
- ข. เป็นแหล่งที่ใช้ในการศึกษาพระธรรม
- ค. เป็นสิ่งที่ใช้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนา
- ง. เป็นหลักฐานที่ใช้ในการบันทึกหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

9. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ได้อยู่ในพระไตรปิฎก

- ก. พุทธศาสนสุภาษิต
- ข. วัฒนธรรมไทย
- ค. พุทธพจน์
- ง. หลักธรรม

10. หากนักเรียนต้องทำรายงานเกี่ยวกับหลักธรรมล้วน ๆ จะต้องศึกษาจากพระไตรปิฎกหมวดใด

- ก. พระเวท
- ข. พระวินัย
- ค. พระสูตร
- ง. พระอภิธรรม

11. การกราบพระรัตนตรัย ควรกราบแบบใด

- ก. เบญจางคประดิษฐ์
- ข. อภิวาท
- ค. อัญชลี
- ง. วันทา

12. เราควรปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่ดี

- ก. นำพระพุทธรูปไปให้ชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย
- ข. นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเปรียบเทียบกับหลักคำสอนของศาสนาอื่น แล้วจึง

นำมาปฏิบัติตาม

- ค. ให้ความเคารพและศรัทธาเฉพาะพระสงฆ์ที่อาวุโสเท่านั้น
- ง. หมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาจนเข้าใจอย่าง

แท้จริง

13. ศีล สมภาณี ปัญญา รวมเรียกว่า ☐ อะไร

- ก. ไตรรัตน์
- ข. ไตรสิกขา
- ค. ไตรลักษณ์
- ง. ไตรภูมิ

14. “การรักษากายวาจา ใน ☐ เรียกร้อย” เป็นคุณลักษณะของข้อใด

- ก. ศีล
- ข. สมภาณี
- ค. ปัญญา
- ง. สติสัมปชัญญะ

15. ผู้ใดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางวาจาที่เรียกร้อย

- ก. นนทพุดจาหยาบคาย
- ข. พลอยพุดยุ่งให้ผู้อื่นแตกคอกัน
- ค. ทรายพุดแต่เรื่องมีประโยชน์
- ง. แก้มพุดโกหก

16. “ชนาธิปชุดพบพระพุทธรูปโบราณที่มีอายุกว่า 100 ปี เขาจึงรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำพระพุทธรูปที่ชุดพบไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถาน” นักเรียนคิดว่า ชนาธิปปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักธรรมใด และผลที่ได้รับจากการปฏิบัติเป็นอย่างไร

- ก. อริยสัจ 4 ทำให้หลุดพ้นทุกข์
- ข. ภาวนา 4 ช่วยรักษามรดกของชาติไว้ได้
- ค. อิทธิบาท 4 ทำให้การทำงานบรรลุผล
- ง. พรหมวิหาร 4 ทำให้ได้รับเงินรางวัล

17. คนที่พูดโกหกจนเป็นนิสัย จะเกิดผลเสียอย่างไร

- ก. ไม่มีคนรัก
- ข. ไม่มีคนพูดด้วย
- ค. ไม่มีคนเชื่อถือ
- ง. ขาดสติ

18. ผู้ที่ไม่รักษาศีลข้อใด จะมีผลเสียต่อสุขภาพมากที่สุด

- ก. ศีลข้อ 2
- ข. ศีลข้อ 4
- ค. ศีลข้อ 5
- ง. ศีลข้อ 1

19. การฝึกสมาธิอยู่เป็นประจำ จะช่วยทำให้เกิดความอดทนได้อย่างไร

- ก. ทำให้ผู้ปฏิบัติเพิกเฉยต่อทุกสิ่ง
- ข. ทำให้ผู้ปฏิบัติมีเมตตาต่อสิ่งมีชีวิต
- ค. ทำให้ผู้ปฏิบัติควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี
- ง. ทำให้ผู้ปฏิบัติละอายต่อการที่จะทำความชั่ว

20. การที่เราตั้งใจแผ่เมตตาให้ผู้อื่น เมื่อเราได้ทำความดี เป็นการขจัดสิ่งใดให้ลดลง

- ก. ความอิจฉาดี
- ข. ความเห็นแก่ตัว
- ค. ความไม่รู้จักรประมาณตน
- ง. ความหลงลืม

21. จากพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “คนล่องทุกขได้เพราะความเพียร” นักเรียนคิดว่าใครน่าจะประสบความสำเร็จมากที่สุด
- ก. โอรืบทำรายงานที่ลืมทำ เพื่อให้ทันส่งครูในตอนเช้า
 - ข. ต้อยลอกการบ้านเพื่อนด้วยความตั้งใจ
 - ค. กักหมั่นฝึกซ้อมกีฬาอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. ทรายขยันอ่านหนังสือก่อนสอบหนึ่งวัน
22. สิ่งใดที่จำเป็นต้องมีในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
- ก. เทียนพรรษา
 - ข. ผ้าไตรจีวร
 - ค. น้ำมนต์
 - ง. พระพุทธรูป
23. ข้อใดคือจำนวนพระสงฆ์ที่นิยมนิมนต์มาในพิธีทำบุญงานมงคล
- ก. 4 รูป
 - ข. 6 รูป
 - ค. 9 รูป
 - ง. 8 รูป
24. ข้อใด ไม่ใช่ โอกาสในการทำบุญงานมงคล
- ก. งานแต่งงาน
 - ข. งานฉลองวันเกิด
 - ค. งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่
 - ง. งานฉาปนกิจ
25. ข้อสำคัญของการถวายสังฆทานคือข้อใด
- ก. ต้องกระทำที่วัดเท่านั้น
 - ข. ไม่ต้องเจาะจงพระสงฆ์
 - ค. ต้องถวายเพียงภัตตาหารเท่านั้น
 - ง. ต้องเจาะจงพระสงฆ์

26. ข้อใดเป็นการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่ชาวพุทธพึงกระทำมากที่สุด

- ก. ปลื้มนกลปลื้มปลา
- ข. ชั่วพัฒนาวัด
- ค. ละเว้นจากอบายมุข
- ง. ถวายอาหารแด่พระสงฆ์

27. ข้อใดไม่ควรปฏิบัติขณะเวียนเทียน

- ก. ตั้งใจระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
- ข. เดินตามพระสงฆ์ไปช้า ๆ
- ค. ระมัดระวังไม่ให้ธูปไปจี้ผู้คน
- ง. พูดคุยกันเบาๆ

28. ในการกราบพระรัตนตรัย ผู้ชายนั่งในท่าใด

- ก. นั่งท่าเทพธิดา
- ข. นั่งท่าเทพบุตร
- ค. นั่งพับเพียบ
- ง. นั่งขัดสมาธิ

29. ข้อใดเป็นมรรยาทชาวพุทธ

- ก. การจับมือ
- ข. การคำนับ
- ค. การไหว้
- ง. การโอบไหล่

30. การกราบศพคฤหัสถ์กราบอย่างไร

- ก. กราบไม่แบมือ 1 ครั้ง
- ข. กราบไม่แบมือ 3 ครั้ง
- ค. กราบแบมือ 1 ครั้ง
- ง. กราบแบมือ 3 ครั้ง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ และตอบคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

ข้อที่ 1 เรื่อง ศิล

เจ เป็นเด็กผู้ชายคนหนึ่งที่ชอบกีฬาฟุตบอลเป็นอย่างมาก ความฝันของเจคือ เป็นนักกีฬาฟุตบอลทีมชาติของประเทศไทยให้ได้ ดังนั้นเมื่อมีเวลาว่างหรือแม้แต่วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เจก็จะไปเตะฟุตบอลกับเพื่อนๆเสมอ จนในที่สุดเจก็สามารถเป็นนักฟุตบอลทีมชาติได้ แต่ยังไม่ได้ลงเล่นเป็นตัวจริง เนื่องจากเจเป็นคนชอบใช้อารมณ์ และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ในการแข่งขันเจจึงคิดหาวิธีที่จะทำให้ตัวเองได้ลงเล่นเป็นตัวจริงให้ได้ เจจึงวางแผนนำยาถ่ายไปใส่ในอาหารให้เพื่อนๆที่ลงแข่งเป็นตัวจริงกิน เพราะเจคิดว่าถ้าเพื่อนท้องเสีย ไม่สามารถลงแข่งได้ เจก็จะได้ลงแข่งแทนเพื่อน แต่ความฝันของเจก็ต้องจบลง เพราะมีเพื่อนเห็นเจนำยาถ่ายไปใส่ในอาหาร เพื่อนจึงไปบอกกับโค้ช โค้ชจึงให้เจรับสารภาพว่าได้ทำจริงหรือไม่ แต่เจไม่ยอมรับสารภาพและยังโยนความผิดไปให้เพื่อนคนอื่นอีก โค้ชจึงตัดสินใจไปตรวจสอบจากกล้องวงจรปิด และพบว่าเจเป็นคนนำยาถ่ายไปใส่ในอาหารจริงๆ เจจึงถูกคัดตัวออกจากทีมชาติทันที

1.1 สถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาใดบ้าง (การกำหนดประเด็นปัญหา)

.....

1.2 จากปัญหาที่พบ นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)

.....

1.3 จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหามาเป็นข้อๆ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

.....

1.4 จากข้อ 1.3 นักเรียนคิดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร (การประเมินผลการแก้ปัญหา)

.....

ข้อที่ 2 เรื่อง อดิ 4

สมศรีมีลูกสาว 2 คน คนโตชื่อ มะลิ คนที่สองชื่อ พิกุล สมศรีนั้นรักมะลามาก เพราะมีรูปร่างหน้าตาและนิสัยเหมือนนาง ส่วนพิกุลเป็นหญิงสาวที่หน้าตาสะสวย กิริยามารยาทดี พูดจาไพเราะ และน้ำใจงาม แต่พิกุลต้องทำงานหนักเนื่องจากความลำเอียงของมารดา แต่ด้วยความมีน้ำใจต่อคนอื่น ทำให้พิกุลได้รับพรจากเทวดาให้มีดอกพิกุลทองร่วงออกมาจากปากทุกครั้งทีพูด เมื่อสมศรีรู้เรื่องก็เกิดความโลภ จึงได้บีบคั้นให้พิกุลพูดเพื่อเอาทองคำ และให้มะลิไปขอพรจากเทวดาบ้าง แต่มะลিনিสยหายาบช้าจึงได้รับผลตรงกันข้ามกับพิกุล พิกุลจึงถูกมารดาทำร้ายจนต้องหนีออกจากบ้าน

2.1 สถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาใดบ้าง (การกำหนดประเด็นปัญหา)

.....

.....

.....

2.2 จากปัญหาที่พบ นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)

.....

.....

.....

2.3 จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหามาเป็นข้อๆ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

.....

.....

.....

2.4 จากข้อ 2.3 นักเรียนคิดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร (การประเมินผลการแก้ปัญหา)

.....

.....

.....

ข้อที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์

คนหาฟืนคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยูริมลำธาร เพราะทำขวานของตนเองตกลงไปในน้ำ เทพารักษ์สงสารจึงปรากฏกายช่วยเหลือ โดยครั้งแรกรับขวานทองคำ ครั้งที่สองรับขวานเงิน ขึ้นมาให้ คนหาฟืนนั้นเป็นคนซื่อสัตย์จึงปฏิเสธว่า ไม่ใช่ขวานของตน จนเทพารักษ์รับขวานเหล็กขึ้นมา เขาก็ยอมรับ เทพารักษ์ตอบแทนความซื่อสัตย์ด้วยการมอบขวานทองคำและเงิน ให้ด้วย เพื่อนบ้านคนหนึ่งทราบเรื่อง จึงเกิดความโลภ อยากได้ขวานทองคำ จึงไปที่ลำธาร และแกล้งทำขวานหล่น แต่ด้วยความไม่ซื่อสัตย์ เทพารักษ์จึงไม่ปรากฏกายให้เขาเห็น ทำให้เขาไม่ได้ขวานทองคำหรือแม้กระทั่งขวานของตนเองคืน และเขาก็ไม่สามารถออกไปหาฟืนกับคนอื่นได้อีกเลย

3.1 สถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาใดบ้าง (การกำหนดประเด็นปัญหา)

.....

.....

.....

3.2 จากปัญหาที่พบ นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)

.....

.....

.....

3.3 จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหามาเป็นข้อๆ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

.....

.....

.....

3.4 จากข้อ 3.3 นักเรียนคิดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร (การประเมินผลการแก้ปัญหา)

.....

.....

ข้อที่ 4 เรื่อง ความกตัญญู

มีแม่หมาออกลูกมาเป็นคนสามคน เป็นผู้หญิงทั้งหมด แม่เลี้ยงจนโตเป็นสาวก็มีพระมหากษัตริย์เสด็จประพาสป่า มาพบเข้าจึงนำไปเลี้ยงทั้งสามคน โดยเอาคนโตเป็นนมเหลีส่วมน้องสาวสองคน ก็เลี้ยงไว้ในวัง ต่อมาได้มีคนมาขอทั้งสองคนไปแต่งงานด้วย คนที่สองได้กับคนรวย คนที่สามได้กับคนจน ต่อมาแม่หมาแก่ลงหากินไม่ไหว จึงเดินทางมาหาลูกสาวคนกลาง ลูกสาวคนกลางกลัวสามีจะรู้ว่าแม่เป็นหมาจึงขับไล่ไป แม่หมาก็เสียใจก็ไปหาลูกสาวคนโต ลูกสาวคนโตก็ขับไล่เอาไม้ตีจนบาดเจ็บ จากนั้นก็มาหาลูกสาวคนเล็ก ลูกสาวคนเล็กเห็นแม่ก็จำได้ก็นำแม่มาอาบน้ำ นำมานอนฟูกแล้วก็บอกสามีว่า หมาตัวนี้คือแม่ของตน ฝ่ายแม่ก็เจ็บหนักก็เรียกลูกสาวมาแล้วบอกว่า ถ้าแม่ตายให้เอาแม่ใส่หีบไว้ 7 วัน 7 คืน แล้วเปิดหีบดู ในที่สุดแม่หมาก็ตาย จนครบ 7 วัน ลูกสาวคนเล็กก็เปิดหีบดู ปรากฏว่าภายในหีบมีเงินมีทองเต็มไปหมด พี่สาวทั้งสองคน เมื่อรู้ข่าวก็ทำตามบ้าง โดยฆ่าหมานิลแต่ปรากฏว่าไม่มีเงิน มีแต่ซากเน่าๆ พี่สาวสองคนก็จนลงๆ ทุกวัน จนไม่มีทรัพย์สมบัติเหลือติดตัวเลย เพราะไม่มี ความกตัญญูต่อผู้ให้กำเนิด

4.1 สถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาใดบ้าง (การกำหนดประเด็นปัญหา)

.....

.....

4.2 จากปัญหาที่พบ นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)

.....

.....

4.3 จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหามาเป็นข้อๆ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

.....

.....

4.4 จากข้อ 4.3 นักเรียนคิดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร (การประเมินผลการแก้ปัญหา)

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาววิภา ใจวัฒนะ
วัน เดือน ปี เกิด 4 ธันวาคม พ.ศ.2534
สถานที่เกิด โรงพยาบาลภูมิพล กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน 843 ซ.5/7 ม.ชมฟ้า ถ.รังสิต-นครนายก64 ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130

